

WORLD THEATRE DAY

Svetski dan pozorišta

27. mart

Danas

UTORAK, 27. MART 2018.

2018 - The Year of ITI

Anniversary
International Theatre Institute

Svi autori poruka

Jean COCTEAU (1962); Arthur MILLER (1963); Laurence OLIVIER, Jean-Louis BARRAULT (1964); Anonymous/Anonimus (1965); 1966 René MAHEU, generalni direktor UNESCO (1966); Héléne WEIGEL (1967); Miguel Angel ASTURIAS (1968); Peter BROOK (1969); Dimitri CHOSTAKOVITCH (1970); Pablo NERUDA (1971); Maurice BEJART (1972); Luchino VISCONTI (1973); Richard BURTON (1974); Ellen STEWART (1975); Eugéne IONESCO (1976); Radu BELIGAN (1977); national messages/nacionalne poruke (1978); national messages/nacionalne poruke (1979); Janusz WARMINSKI (1980); national messages/nacionalne poruke (1981); Lars af MALMBORG (1982); Amadou Mahtar M'BOW, generalni direktor UNESCO (1983); Mikhaïl TSAREV (1984); André-Louis PERINETTI (1985); Wole SOYINKA (1986); Antonio GALA (1987); Peter BROOK (1988); Martin ESSLIN (1989); Kirill LAVROV (1990); Federico MAYOR, generalni direktor UNESCO (1991); Jorge LAVELLI, Arturo USLAR PIETRI (1992); Edward ALBEE (1993); Vaclav HAVEL (1994); Humberto ORSINI (1995); Saadalla WANNOUS (1996); Jeong Ok KIM (1997); 50th Anniversary of ITI - Special Message/specijalna poruka za 50. godišnjicu (1998); Vigdis FINNBOGADÓTTIR (1999); Michel TREMBLAY (2000); Iakovos KAMPANELLIS (2001); Girish KARNAD (2002); ankred DORST (2003); Fathia EL ASSAL (2004); Ariane MNOUCHKINE (2005); Victor Hugo RASCON BANDA (2006); Sultan bin Mohammed AL QASIMI (2007); Robert LEPAGE (2008); Augusto BOAL (2009); Judi DENCH (2010); Jessica A. KAAHWA (2011); John MALKOVICH (2012); Dario FO (2013); Brett BAILEY (2014); Krzysztof WARLIKOWSKI (2015); Anatoly VASILIEV (2016); Isabelle Huppert (2017); Simon MCBURNEY (2018).

SAJMON MEKBARNI:

Pozorište se uvek bavi sadašnjim trenutkom

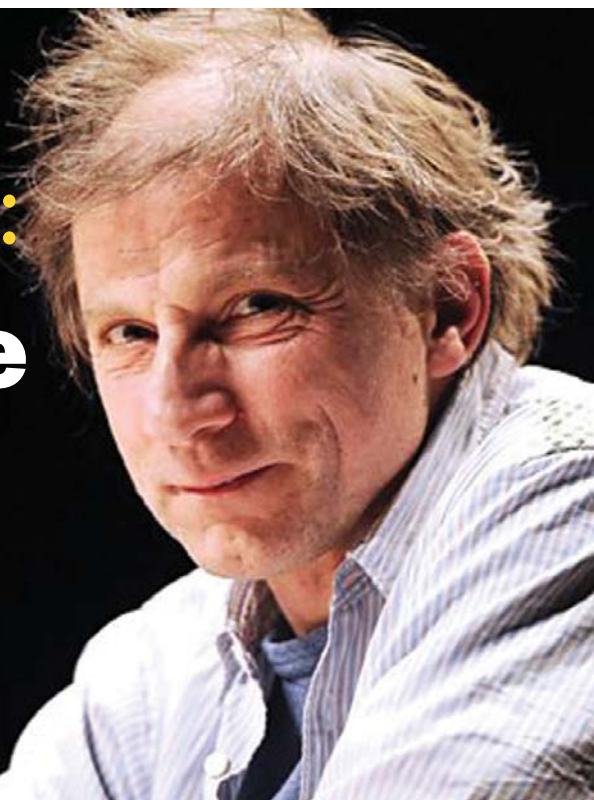

Foto: Christophe Petit Tesson / EPA

57PORUKA2018

Na pola milje udaljenosti od Kirenajske obale u severnoj Libiji smešteno je ogromno kameno sklonište, 80 metara široko i 20 metara visoko. Na lokalnom dijalektu naziva se Hauh Fteah. Testom utvrđivanja starosti korišćenjem ugljenika (1951) utvrđeno je da su tu ljudi bez prestanka prisutni najmanje 100.000 godina. Među iskopanim artefaktima nalazi se i frula od kosti, koja datira iz periodu između 40.000 i 70.000 godina pre nove ere. Kad sam kao dečak čuo za to, pitao sam oca: "Imali su muziku?" Nasmejao se. "Kao i sve ostale ljudske zajednice". On se bavio praistorijom, rođen je u Americi i prvi je učestvovao u iskopavanjima u Huah Fteahu u Kirenaici.

Veoma sam počastvovan i zadovoljan što sam evropski predstavnik na ovogodišnjem Svetskom danu pozorišta. Godine 1963. moj prethodnik, veliki Artur Miller, rekao je da se nad svetom opasno nadvila pretnja nuklearnog rata: "U vremenima kada su ruke diplomatije i politike tako kratke i slabašne, delikatan ali ponekad širok opseg umetnosti mora da ponese teret održanja ljudskog društva na okupu".

Značenje reči drama potiče od grčkog *dran*, u značenju raditi, *činiti*... reč teatar dolazi od grčkog *theatron*, što doslovce znači *mesto viđenja*. Ne samo mesto na kojem gledamo nego gde vidimo, shvatamo, razumemo. Pre 2.400 godina Poliklet Mlađi projektovao je veliko pozorište u Epidaurusu. Taj prostor prima 14.000 gledalaca i zapanjuje čudesna akustika u otvorenom prostoru. Šibica upaljena na sredini pozornice može se čuti u celom prostoru sa 14.000 mesta. Kao što je bilo uobičajeno u grčkim pozorištima, iza glumaca se video i krajolik. Tako se, u isti mah, spajalo ne samo više prostora, prostor zajednice, pozorišta i prirodnog sveta, već su se spajale i sve epohe. Budući da su predstave prizivale u sadašnjost mitove iz prošlosti, mogli ste da se iznad pozornice zagledate u ono što će postati vaša konačna budućnost. Priroda.

Jedno od najupečatljivijih otkrovenja rekonstrukcije Šekspirovog *Glob teatra* u Londonu

se, takođe, odnosi na ono što vidimo. Ovo otkrovenje ima veze sa svetlom. I pozornica i auditorijum su podjednako osvetljeni. Izvođači i publika mogu da vide jedni druge. Uvek. Gde god pogledaš se nalaze ljudi. A jedna od posledica je i to što nas ovo podseća da veliki monolozi, recimo, Hamleta ili Magbeta, nisu puka intimna promišljanja, već javna razmatranja.

Živimo u vremenu kada je teško videti jasno. Okružuje nas više fikcije nego u bilo kojem drugom trenutku istorije ili praistorije. Svaka *činjenica* može se osporiti, svaka anegdota polaže pravo da zadobije našu pažnju kao *istina*. Jedna fikcija nas naročito stalno okružuje. Ona koja nastoji da nas odvoji. Od istine. I jedno od drugog. Da smo odvojeni. Narodi od naroda. Žene od muškaraca. Ljudi od prirode.

Ali baš kao što živimo u vremenu podela i rasparčavanja, živimo i u dobu ogromnog pokreta. Više nego u bilo kojem trenutku u istoriji, ljudi su u pokretu, neretko bežeći, hodajući, plivajući, ako se ukaže potreba, migrirajući po čitavom svetu. A to je tek početak. Odgovor je, kao što znamo, zatvaranje granica. Podizanje zidova. Isključivanje. Izolacija. Živimo u svetskom poretku koji je tiranski, gde je ravnodušnost valuta, a nada krijumčarski tovar. A deo te tiranije ogleda se i u kontroli ne samo prostora već i vremena. Vreme u kojem živimo pribojava se sadašnjosti. Usredsređeno je na blisku prošlost. Nema mi sledeća... stvar. Budućnost nema važnosti. Daleka prošlost se briše. Budućnost nema nikakvog značaja.

Mnogo je onih koji kažu da pozorište neće ili ne može to da izmeni. Ali pozorište neće nikuda otići, jer pozorište je mesto, rekao bih, *pribežište*, na kojem se se ljudi okupljaju i odmah formiraju zajednice. Kao što smo oduvek činili. Sva pozorišta su iste veličine kao prve ljudske zajednice od 50 do 14.000 duša. Od nomadske pećine do trećine drevne Atine.

Upravo zbog činjenice da pozorište postoji samo u sadašnjosti, ono je izazov ovom pogubnom sagledavanju vremena. Pozorište se uvek bavi sadašnjim trenutkom. Njegovo značenje gradi se u zajedničkom činu između izvođača i publike. Ne samo ovde već i sada. Bez čina

izvođača, publika ne bi mogla da veruje. Bez verovanja publike, predstava ne bi bila celovita. Smejemo se u istom trenutku. Ganuti smo. Zadržavamo dah ili u iznenađenju ostajemo bez reči. I u tom trenutku, kroz dramu, otkrivamo najdublju istinu: ono što smo smatrali najintimnijom granicom između nas, granica naše lične svesti, takođe je bezgranična, ona je nešto što delimo sa drugima.

I ne mogu da nas spreči... svake večeri. Svake večeri će se iznova okupiti glumci i publika. I ponovo će se odigrati ista drama, jer, kao što kaže književnik Džon Berger: "Duboko u prirodi pozorišta leži osećanje ritualnog povratka", a upravo zbog toga je ono oduvek umetnički izraz onih koji nemaju dom, što mi, zapravo, i jesmo zbog tog rastakanja našeg sveta. Gde god ima izvođača i publike, odigraće se priče koje se ne mogu ispričati na bilo kojem drugom mestu, bilo da je reč o operskim i pozorišnim kućama naših velegrada, ili u kampovima gde su se sklonili migranti i izbeglice u severnoj Libiji i širom sveta. Uvek ćemo biti povezani, kao zajednica, u takvom ponovnom odigravanju.

A da se nalazimo u Epidaurusu, mogli bismo da podignemo pogled i vidimo šta nam je zajedničko sa širim pejzažom. Da smo uvek deo prirode i ne možemo od nje da pobegnemo, kao što ne možemo da uteknemo ni sa ove planete. Da smo u *Glob teatru*, videli bismo kako se svima nam postavljaju tobože intimna pitanja. A da držimo u rukama kirenajsku frulu staru 40.000 godina, razumeli bismo da su prošlost i sadašnjost nerazdvojni - lanac ljudske zajednice nikada ne mogu da prekinu tirani i demagozi.

*Pozorište neće nikuda otići, jer pozorište je mesto, rekao bih, **pribežište**, na kojem se ljudi okupljaju i odmah formiraju zajednice*

Tri u jedan

Sajmon Mekbarni (Kembridž, 1957) je britanski glumac, pisac i režiser. Diplomirao je na katedri za englesku književnost na Univerzitetu *Kembridž*, nakon čega je započeo studije na Internacionalnoj pozorišnoj školi *Žak Lekok* u Parizu. Jedan je od osnivača teatra *Théâtre de Complicité* (1983), gde je režirao, između ostalog, predstave *Mnemonik* (1999), *Slon iščezava* (2003), *Pseće srce* (2010), *Majstor i Margarita* (2011)... Scenarista je i reditelj svetski poznate predstave *Broj koji nestaje* (2007). Za svoje stvaralaštvo dobio je brojna priznanja, uključujući nagradu *Lorens Olivije* za najbolju koreografiju (*Kavkaski krug kredom*, 1998), dva puta nagradu *Krug pozorišnih kritičara* (1999. i 2007), a postao je i oficir reda britanske imperije (2005). Glumio je u više filmova, između ostalih u *Čaroliji na mesečini* Vudija Alena, koji je zatvorio 20. Sarajevski filmski festival 2014, uz Mekbarnijevo prisustvo.

GORČIN STOJANOVIĆ: Pozorište je suštinska demokratska poluga evropskih društava

Situacija u pozorištima u Srbiji je loša, ali bolja od situacije u Srbiji: Gorčin Stojanović

Beogradsko Jugoslovensko dramsko pozorište obeležice sedam decenija postojanja novom postavkom komada *Kralj Betjanove* Ivana Cankara u režiji Milana Neškovića, sa kojom je ova teatarska kuća otvorena 3. aprila 1948. Ipak, zbog smrti Nebojše Glogovca, svečanost će izostati. O JDP nekad i sad, stanju u pozorištima u Srbiji, ali i novoj postavci kultnog komada

Korešpodencija pisca Borislava Pekića u dramatisaciji Borislava Mihajlovića Mihiza, koja je postala jedna od najzanimljivijih produkcija aktuelne sezone za *Danas* govori reditelj i umetnički direktor JDP Gorčin Stojanović.

■ **U kakvom stanju JDP dočekuje ovogodišnji Svetski dan pozorišta?**

- U stanju duboke žalosti i istinski nenadoknadivog gubitka. Odlazak Nebojše Glogovca i dalje je neshvatljiva činjenica. I tako dugo ostati.

■ **Nekoliko dana kasnije JDP očekuje jubilej. Kako ćete obeležiti 70 godina od prve premijere 3. aprila, ali i u narednih godinu dana?**

- Premijerom Cankarevog komada *Kralj Betjanove*, kojim je pre 70 godina otvoreno JDP. Tada u režiji Bojana Stupice, sada Milana Neškovića. Radno, dakle. Nije vreme za svečanosti.

■ **Nažalost, nove predstave u JDP ostale su u senci smrti Nebojše Glogovca. Šta znači za jedno pozorište kada ostane bez takvog glumca?**

- Isto ono što znači za ukupnu srpsku kulturu: tragični i trajni gubitak.

■ **Šta je ova ustanova značila za pozorište u Srbiji u svojoj 70 godina dujoj istoriji? Po čemu se danas najviše pamti JDP?**

- U svojoj sedamdesetogodišnjoj istoriji, JDP je, kao što mu je i namenjeno, bilo vodeće jugoslovensko pozorište. Pamti se po istom onom zbog čega je i dalje vodeće, samo što se ista teritorija sada zove *regionom* - po velikim predstavama i po velikim umetnicima... po veličini, dakle.

■ **Da li se ovo pozorište udaljilo od ideja s kojima je nastajalo? Šta je ono danas?**

- Nije. JDP je i dalje teatar vođen načelima izvrsnosti, težnji ka najboljem, potrebi za visokim umetničkim samozahtevima.

■ **Da li su umetničke koncepcije danas manje u fokusu u radu JDP nego ranije? U kojoj meri se vi svakim danom borite sa finansijama, zakonima, uredbama... a u kojoj sa izborom komada, reditelja?**

- U većoj meri od onih koji su odustali od osnivačkih načela i visokih zahteva, u jednakoj meri kao oni koji nisu. Umetničke borbe, pak, i dalje su borbe za lepotu pozorišnog čina. Ponekad surovu i otrežnjujuću lepotu, ponekad nežnu i opijajuću. Kao, uostalom, i u svim velikim evropskim pozorištima. Nemoguće je umanjiti fokus na umetničke koncepcije u pozorištu koje ne odustaje od svog identiteta.

■ **Kako generalno vidite situaciju u pozorištima u Srbiji i šta vi vidite kao budućnost teatra?**

- Situacija u pozorištima u Srbiji je loša. Ali bolja od situacije u Srbiji. Najlepša stvar u vezi sa budućnošću teatra, uopšte govoreći, počiva u potpunoj umetničkoj neizvesnosti. Nevolja sa budućnošću pozorišta u Srbiji, baš kao i drugih

umetnosti, jest pak u opštoj i potpunoj neizvesnosti, kakvu diktira politika kroz odsustvo svesti o presudnoj važnosti kulture za jedno društvo koje, bar proklamativno, pretenduje na pristajanje uz normalnost evropskog načina života i rada.

■ **Aktuelnu pozorišnu sezonu u Srbiji je obeležila i vaša postavka Pekićeve i Mihizove „Korešpodencije“. Da li ste zadovoljni reakcijama koje je izazvala ova predstava?**

- Činjenica da ne mogu pronaći ulaznicu ni za svoje prijatelje, čim se objavi mesečni repertoar, jeste ugodno saznanje, jednako kao i lepe reči onih do čijeg mi je mišljenja stalo. Pomalo me, međutim, brinu lepe reči onih do čijeg mišljenja ne držim.

■ **Zašto ste vi imali potrebu da danas postavite ovaj tekst? Šta se promenilo u našem društvu od premijere ove predstave u režije Arse Jovanovića 1982. u *Ateljeu 212*, odnosno u čemu je *Korešpodencija* slika našeg vremena?**

- Moja potreba za režiranjem predstave po ovom komadu proizilazi iz osećanja da bih umeo pronaći tačnu formu za tekst koji me se tiče. Jedna Pekićeva rečenica iz *Zlatnog runa* kaže: porodice nemaju budućnost, porodice imaju samo prošlost. Opterećujuća misao, bolno tačna, primenjiva na širi plan, vredna pozorišta. Ukoliko je tako, ukoliko se to vidi iz predstave, onda je sve u redu. A promenilo se, od doba praizvedbe, u društvu štošta, ali u ljudskoj prirodi baš ništa. Pozorište je mesto koje iznova razotkriva ovo drugo, pokušavajući da rasvetli tajne kutke onog prvog. Uzgred, predstava *Ateljea 212* imala je premijeru 1980, ne 1982, u vreme Titovog dugog umiranja. Zanimljivo da joj je trebalo dve godine i nekoliko skandala da dospe do ondašnjeg Sterijinog pozorja. Neke stvari se ne menjaju: kontinuitet nekompetentnosti, na primer, jest postojana činjenica. Zadatak pozorišta nije da bude slika našeg vremena, nego da proizvodi predstave. Neke od njih imaju jedne, neke druge ambicije. Uvek su svedočanstvo o ljudskosti ili njenom odsustvu. *Slike našeg vremena* proizvodi televizija. I one ostaju baš to - slike. Pozorište se, srećom, obraća i drugim čovekovim čulima, a naročito se obraća čovekovoj svesti i duhu. Tamo se pohranjuju saznanja, osećanja i mentalne slike koje su, nadalje, za svakog gledaoca ponaosob drugačije, različite, posebne.

■ **Pekićevo „Zlatno runo“ govori o usponu i padu građanskog društva. Gde je danas građanska klasa? Zašto se na pozorišnim scenama treba podsetiti njenih korena?**

- Odlično pitanje i jednostavan odgovor - zato što je pozorište, kakvo danas znamo, proizvod građanskog društva. Pozorište je građanska institucija par excellence. Građani ga osnivaju zato da im stalno kritički ukazuje na njihove nesavršenosti, da ih opominje, ismeva, grdi. To je njegov smisao, to je njegova misija. Pozorište je suštinska demokratska poluga evropskih društava, već dve i po hiljade godina. I u tome počiva njegova trajnost: kad god je u istoriji postojalo građansko društvo u nekom obliku, kao u grčkom polisu ili u Šekspirovo vreme, postojalo je i građansko pozorište u svojim, dakako, različitim pojavnostima.

Foto: Miroslav Dragojević

TEATRA

U svakoj civilizovanoj zemlji kultura je na prvom mestu: Milena Dravić

Foto: Miroslav Dragović

MILENA DRAVIĆ: Pozorište je jedini spas za dušu

publika diše, kako pulsira, tačno znaš da li si scenu odigrao kako treba ili si negde fulao.

■ Igrali ste u različitim pozorištima?

- U *Ateljeu 212* sam debitovala i igrala skoro 17 godina. Posle sam otišla u *Zvezdaru* i tu igrala dok sam god mogla. I na kraju bi uvek bile ovacije, a ova jedna predstava, *Harold i Mod*, koju sam igrala u *Beogradskom dramskom*, bukvalno se završavala kao rok koncert. To smo svi doživeli što će vam potvrditi kolege sa kojima sam igrala.

■ Možda biste ipak mogli da izdvojite neku omiljenu repliku ili deo teksta?

- Neka bude iz *Larije Tompsona ili tragedija jedne mladosti*, kad na sceni razgovaraju glumac Beli, koga je igrao Bora Todorović, i upravnica pozorišta, koju sam ja igrala.

Počinja ovako - upravnica se obraća gledalištu i kaže:

„Molim vas samo dve rečenice, samo dve reči... U ovim teškim vremenima kad se ruši ceo jedan svet, kad se u hodu menjaju navike, običaji, zakoni, sa poražavajućim posledicama po celokupno naše društvo, pojedini ljudi su posle svih ovih užasnih godina jednostavno izgubili živce, a bojim se i ono malo razuma. Kao što vam je poznato dešavaju se nesporazumi i sukobi sa katastrofalnim posledicama. Mi pozorišni ljudi, izvođači umetničkih radova, kao što je govorio Zoran Radmilović trudimo se da opstanemo...
(ČUJE SE PUCANJE)

Upravnica: Ko je pucao?

Beli odgovara: Inženjer Mandić.

Upravnica: Zašto je pucao?

Beli odgovara: Neki kriminalci su pokušali da opljačkaju pozorišnu blagajnu.

Upravnica: Pozorišnu blagajnu?!

Beli: Da.

Upravnica: Dragi gledaoci, da li vidite šta se dešava? Pa, zar ima kriminalaca koji su spali i na pozorišnu blagajnu?

Beli: Ima i tu je valjda kraj. To nisu kriminalci. Oni su neki očajnici.

Upravnica: Jel to vrisnula naša blagajnica Anka?

Beli: Da, žena se uplašila kad je videla razbojнике sa bombama.

Upravnica: Sa bombama?!

Beli: Sa bombama. Izvinite, dragi gledaoci, ali kao što vam je poznato razbojnički prepadi i nasrtaji na ljudske živote i imovinu su naša svakodnevnica.

Upravnica: Jel su uzeli pare?

Beli: Nisu. Razbežali su se kad im je inženjer Mandić zapucao u vazduh.

Upravnica: O bože moj bože!

Dragi gledaoci, dragi naši gledaoci, mislim da nema potrebe da o ovome dalje pričamo. Nažalost, bili ste svedoci samo jednog od bezbroj svakodnevnih incidenata po našim ulicama i kućama.

Beli: Koji se na svu sreću dobro završio.

Upravnica: Dobro Beli, dozvoli mi da završim. Uz moje veliko izvinjenje zbog svega što ste

večeras doživeli, zamolila bih vas da se strpite još samo malo. Ujedno zahvaljujem se na pažnji i razumevanju za probleme koji su nas večeras zadesili. Hvala vam, a ja ću otići sad da telefoniram. Predstava *Sirana* koju toliko volite zaigraće za nekoliko minuta. Hvala vam još jednom. Hvala vam dragi gledaoci.

■ Zašto baš ovaj dijalog?

- Zato što se tu sve konkretno dešava. I bombe i pucnjava i pljačkanje blagajne i činjenica da su kriminalci spali, kako Duško duhovito zapaža, na pozorišne blagajne.

■ Da li biste poručili nešto vašim kolegama?

- Pozorište je večno, a bez velike posvećenosti prema svome poslu ne možemo očekivati pravu umetnost. ▲

U ovom vremenu koje se toliko zahuktalo protiv čoveka, njegovog života, volje i ljubavi, pozorište je jedini spas za dušu, za srce i za mozak čoveka, da može da opstane, da živi kao normalno ljudsko biće, a ne pod pritiskom strašnih stvari koje nam se serviraju, koje nam se upućuju, kojima se preti, nama građanima - kaže za *Danas* Milena Dravić, povodom *Svetskog dana pozorišta*.

- Ovo vreme postalo je zburado - ljudi su pre svega uplašeni i, naravno, to je smišljeno. Da li je u svim zemljama na svetu tako - ne verujem - konstatuje Milena Dravić, dodajući kako ne bi baš na svetski praznik teatra volela da se nadovezuje na našu tamnu svakodnevnicu, radije bi da skrene pažnju na to koliko su umetnost i kultura bitni i kako u njima valja tražiti iznenađenje.

Na opasku da je nama ovde bitno kako nam je, sagovornica *Danasa* kaže da nam je zaista vrlo teško, dodajući da je u svakoj civilizovanoj zemlji kultura na prvom mestu.

■ **U Srbiji je tako, ali nije loše čuvati vedrinu, a vi ste pored ostalog odlična komičarka. Koje su**

vam omiljene replike u predstavama u kojima ste igrali i zašto?

- U *Haroldu i Modu* ima toliko mnogo poruka o životu, o ljubavi i o smislu življenja. U *Lariju Tompsonu* bilo je mnogo božanstvenih replika. Tekstovi Duška Kovačevića su takvi da mi je svaka replika omiljena.

■ Baš u „Lariju“ postoji deo teksta kada vi, pošto igrate upravnicu pozorišta Katarinu, kažete kako je pozorište svetinja. Koliko je danas ljudima pozorište svetinja?

- Taj deo teksta koji pominjete ide kontra velike želje publike da gleda predstave. Lično, znam da se u ovom trenutku ni za jednu predstavu *Zvezdara teatra* ne može dobiti karta. U *Narodnom pozorištu za Ožalošćenu porodicu* maltene nema ni jedne. Imala sam sreću da gledam predstavu - fantastična je. Ne znam da li ja grešim, možda vi kao novinarka znate bolje, ali ja mislim da ljudi imaju istinsku potrebu da idu u pozorište.

■ A šta biste poručili ljudima koji, kad ih upitate kako mogu da gledaju rijaliti, najskrenijše odgovore: Pa, šta da gledam kad nema ništa drugo?!

- Pa, da idu u pozorište, da idu na koncerte, ima raznih gostovanja, postoji mnogo lepog što može da se vidi, zato ja tako i kažem - kad se hoće i kad se istinski želi i kad je to istinska potreba unutar vlastitog bića. Mogu da idu u *Kinoteku*. Evo, ja sam očajna što nisam pogledala projekciju nove kopije filma Gorana Markovića *Specijalno vaspitanje*, jer mi nije bilo dobro. Za veliko čudo, taj i film *Ko to tamo peva* Slobodana Šijana, najviše puta sam u životu gledala. Kao što sam među stranim filmovima najviše gledala *Prohujalo sa vihorom* (smeh). A to nisu filmovi u kojima sam igrala, pa da ljudi pomisle kako idem da se gledam.

■ Šta vama lično znači pozorište, šta ono može, a film ne?

- Reč je o direktnom kontaktu sa publikom. To je posebno, ta razmena energije publike i nas na sceni. Tu je razlika. Film, kad se završi, ima premijeru i tada i kasnije, tokom njegovog prikazivanja, saznaš kako to publika prima, dok u pozorištu imaš direktni kontakt i osećaš kako

Nema Milene osim Milene

Razgovor s Milenom Dravić vođen je telefonski, a jedan od omiljenih tekstova, koji je zamoljena da izdvoji, birala je posvećeno i izgovorila besprekorno. I, nedavno, kad iz opravdanih razloga, nije mogla da prisustvuje večeri njoj posvećenoj u Jagodini, obratila se svojoj publici pismom i dobila je aplauz i stajanje ovacije. Zato što Milena nije samo naša najbolja glumica, dobitnica prestižnih priznanja ovde i u svetu, nego je najveća u mnogo čemu. Kao što ju je Dejan Mijač najtačnije opisao - *nema Milene osim Milene*. Da postoji nagrada za poštovanje publike, profesije, privatnosti i dostojanstva i kad je najteže, i komunikaciju sa novinarima, Milena bi i za to dobila priznanje i aplauz, i stajanje ovacije. U ulozi upravnice pozorišta, u jednom delu teksta ona kaže „nema potrebe da o ovome dalje pričamo“. Jasno je da ima. Pričaćemo. Sledeći put s Milenom...

Uloge za uživanje

■ U kojim ste pozorišnim ulogama najviše uživali?

- *Lari Tompson* i *Harold i Mod*, a ranije dok sam radila u *Ateljeu*, tamo sam uživala u predstavi *Uloga moje porodice u svetskoj revoluciji*. I strašno sam uživala u predstavi koja se 100 puta igrala, koja je tražena da se igra i koja je iz potpuno neobjašnjivih razloga nestala - *Oksimoron* Svetislava Basare, za koju je Rambo Amadeus pisao muziku, Dejan Mijač potpisao režiju, i u kojoj je igrala sjajna glumačka ekipa. Dok smo je igrali maltene smo imali paralelnu scenu - u Novom Sadu i u Beogradu. Redovno se išlo u Novi Sad kao što ideš u *Zvezdaru*. To je bilo jako dobro organizovano. Bila je super i *Urnebesna tragedija* u *Zvezdaru*, a u *Ateljeu*, za mene kao glumicu bila je jako značajna predstava *Dekameron* u režiji Roberta Čulija. Ne mogu trenutno svega da se setim.

ALEKSANDAR VUČKOVIĆ: Pružiti šansu mladim umetnicima

Ne mogu da kažem da nikad nije bilo gore, jer ne znam kako je bilo pre, ali činjenica je da je situacija u teatru prilično zabrinjavajuća - kaže za *Danas* mladi glumac iz Užica Aleksandar Vučković, koji je angažovan u *NP Sombor*, *NP Užice* i igra na nekoliko alternativnih scena u Beogradu.

- Zadatak pozorišta je, od vankada bio, da bude oaza u vremenima krize, kako kaže Hamlet „... da bude ogledalo prirode, da vrlini pokaže njeno sopstveno lice, poroku njegovu rođenu sliku, a samo sadašnjem pokoljenju i biću sveta njegov oblik i otisak“, dodaje Vučković navodeći da se „nažalost dešava suprotno i da se čini da je pozorište danas, kad smo kao društvo dotakli marginu, prestalo da ispunjava svoj zadatak“.

- Umesto da komentariše to društvo, pozorište je podleglo krizi koju bi trebalo da preispituje. Nisam siguran da znam kako se iščupati iz te kolotečine i u kom pravcu bi pozorište trebalo da se razvija, ali u jedno sam siguran a to je da bi trebalo davati mnogo veće šanse mladim ljudima, jer novi ljudi donose nove ideje - smatra Aleksandar Vučković.

PETAR JOVANOVIĆ: Srećan svaki dan sa pozorištem

To što je društvo sve složenije i što su ljudska dostignuća u domenu tehnologije i medija sve naprednija, ne znači da će pozorište postati prevaziđeno kao oblik izražavanja, kao oblik komunikacije. Ni jedan drugi medij ne može da zameni iskustvo koje se rađa u trenutku u kom gledalac posmatra glumca. Menjaju se forme, menjaju se tehnike naracije, menjaju se motivi iz kojih nastaje pozorišni čin, menja se društveni zadatak pozorišta, ali suština već hiljadama godina ostaje ista: gledalac i glumac, dva živa čoveka jedan pred drugim, i zamišljena stvarnost koju dele u istom trenutku, istovremeno svesni neposredne realnosti koje su obojica deo, svesni da u tom trenutku udišu isti vazduh.

Sve ovo, svakako, ne znači da o pozorištu ne moramo voditi brigu, da ga ne moramo negovati i podržavati. Zamišljena stvarnost koju u pozorištu stvaramo neće nastaviti da postoji samostalno - ona je održiva i utiče i vraća se u naše živote onoliko koliko u nju ulažemo mašte, energije, ljubavi... i, uostalom, novca. Koliko je odgovorna uloga pozorišnog gledaoca, tolika je odgovornost i stvaraoca, a ništa manja onih koji su preuzeli ulogu da društvom, pa samim tim i pozorištem, upravljaju. Koncept države, u ostalom, i jeste jedan od plodova zamišljene stvarnosti, sasvim slično pozorišnom činu. U

pozorištu gledalac i glumac nikad izrečenim dogovorom pristaju da budu na određeno vreme učesnici iste iluzije, neke vrste plemenite prevare. Ideja države se suštinski ne razlikuje mnogo - samo bi trebalo da traje duže. Ipak, nijedna država nije opstala koliko već opstaje pozorište. Zato, srećan svima *Svetski dan pozorišta* i srećan svaki dan sa pozorištem - verujem da ćemo, makar to, još dugo slaviti!

Autor je reditelj, docent na katedri za kreativnu produkciju fakulteta FEFA u Beogradu

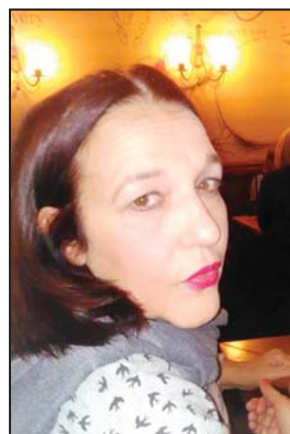
MIA KNEŽEVIĆ: Umetnost mora da ide u korak sa vremenom

Odnos broja dramskih umetnika koji završavaju fakultete u Srbiji, i broja radnih mesta u pozorištima je u velikoj nesrazmeri. Evo - čak i da ne teže svi sigurnoj plati u državnoj instituciji, opet nema dovoljno sredstava za finansiranje honoraraca, slobodnih umetnika. Budžet koji se izdvaja za kulturu jednostavno je premali. To dovodi do niza kompromisa na koje većina ljudi mora da pristane, kako bi sebi obezbedili elementarnu egzistenciju, mada je i to nedovoljno. Ali ni tu se problem ne završava. Ukupni uslovi za proizvodnju predstava su jako loši, nema dovoljno novca ni za samu produkciju. To je već dovoljno za stvaranje lošeg ambijenta.

Nema nikakve svesti o tome da je umetnost važna za duhovni opstanak jedne nacije, i da se sada moraju stvarati antologijska dela, na svim poljima savremenog stvaralaštva, kako bi za npr. 50 godina imali na čemu da temeljimo identitet. Umetnost mora da ide u korak sa vremenom, da beleži stvarnost. Šta nam se sada događa, i kako se po tom pitanju osećamo - to je suštinsko pisanje istorije. Prošlo je gotovo godinu dana od prethodnog Sterijinog pozorja, a u susret novom, pitam se - šta je zaista doneo prošlogodišnji predsednik žirija? Kome je ta poruka bila upućena? To je nekako ostalo nejasno, nerazjašnjeno. Ako je trebalo da doprinese boljitku pozorišnog stvaralaštva, to se nije desilo, jer su preduslovi za njegovo stvaranje ostali nepromenjeni.

Autor je rediteljka, članica novog predsedništva Saveza dramskih umetnika Vojvodine

LIDIJA STEVANOVIĆ: Dobra predstava je incident

Sve dok vladajuće strukture imenuju upravnike pozorišta ono neće biti slobodno! Pozorište treba da bude oaza umetnosti i slobode. Kad ozbiljni umetnici i intelektualci, poznavajući umetnost, budu vodili pozorište, postoji mogućnost da ono dosegne mesto u društvu koje mu pripada. Nadalje, u ovoj državi godinama se govori o zakonu o pozorištu. Jednom donesen takav zakon treba da važi na duži period. Možda tada

bude nekog reda u pozorišnim institucijama. Ovako imamo kaos i slučajno dešavanje dobrih predstava. Dobra predstava je retkost, incident. Glumci, reditelji, muzičari, plesači - izborite se za svoju umetnost. Srećan vam Dan pozorišta!

Autor je glumica, prvakinja drame novosadskog SNP

SLOBODAN ĆUSTIĆ: Budućnost teatra u povezivanju

Samo uz čvrstu i konkretnu vezu, možemo izvršavati svoju misiju, a to je očuvanje i obogaćivanje duhovnosti i tradicije svog naroda i svih građana Srbije. To možemo samo bez površnog politikanstva, kancerogenih kumovskih slama i preskupih iluzija. *Beogradsko dramsko* već je krenulo tim pravcem. Po mom dolasku na čelo kuće dao sam nalog da naše pozorište stupi u saradnju sa pozorištima van Beograda. Od izuzetne je važnosti da publika van Beograda ima priliku da gleda naša ostvarenja, ali i da beogradska publika ima način da na našoj sceni pogleda šta se radi u drugim teatrima.

Repertoar pozorišta iz unutrašnjost ne bi smeo više da podilazi namenskim temama, u pokušaju da se nekim lokalnim humorom privuče veći broj publike. Mnogo puta sam se uverio da publika želi umetnost i toplu poruku, a ne samo zabavu, koja na kraju presedne svima. Smatram da je ključ u opredeljenju da se svi teatri bave problemima običnog, takozvanog malog čoveka iz komšiluka. Drama ispričana na duhovit način siguran je i mnogo bolji pogodak od loše urađene komedije“.

Autor je direktor Beogradskog dramskog pozorišta

TEATRA

MILOŠ LATINOVIĆ:

Moramo se baviti sobom da bismo imali budućnost

Znam, ali ne želim da verujem u tezu da će uvek, kao što je i bilo, pozorište biti. Bez obzira na sve teatri opstaju, ali ako o pozorištu govorimo u takvoj konotaciji, onda to nije dobro i nije budućnost. Verujem da će sadašnje opšte važeće mišljenje da kultura previše košta, da za nju postoje alternative i da su umetnici uvek nešto *antiprotivni* ostati u prošlosti, a da će prevladati onaj stav o dominaciji kulture, kojom *pokoravamo* arogantni i licemerni deo sveta koji nije naklonjen nama. Da bi imali to *oružje* moramo da rešimo mnoga pitanja unutar kuće. Zagledani preko plotu, najčešće u lepu komšinicu koja se zove Evropska unija, zaboravljamo da pospremimo sopstvenu baštu, a mnogo toga može i bez njenog naloga. Samo za udvaranje, recimo. Ima prostora za napredak i mimo nekakvih važnih poglavlja. Mojoj generaciji nije trebao taj teg, da bi se javila starijima, došla ispeglana i trezna u školu, uvažavala profesore, slušala druge kada govore, odgovara na prozivke argumentima i ličnim mišljenjem. To je izvodljivo i sada, i u budućnosti. Moramo da se bavimo sobom, da bi smo imali budućnost. U tom kontekstu i teatar je važan, on edukuje, od načina kako se rezervišu ulaznice, kako se u njemu ponaša, do toga sa kakvim mislima se iz njega izlazi. Ni jedna važna civilizacija nije bila bez teatra, zbog toga što ih je pozorište oblikovalo. U to verujem, a ja kao komunist imam prava na snove.

Autor je direktor beogradskog Bitef teatra

DEJAN SAVIĆ:

Repertoarski teatar bolji od projektnog

Po celoj Evropi bilo je eksperimenata i pokušaja da se rade projektna pozorišta, *stađone teatri*, ali to publika nije prihvatila. Mi

imamo srećnu okolnost, mada bi neko rekao da je to hendikep, što po mnogima kaskamo za Evropom i svetom 10, 20, pa i 30 godina. To treba pretvoriti u sopstvenu prednost - ne treba da primenjujemo iskustva koja je u proteklim decenijama Evropa probala i odbacila, nego treba da koristimo ono što je opšte prihvaćeno kao pravi model. Sva ta projektna pozorišta se po Evropi mahom sada vraćaju repertoarskim teatrima, kakvo smo mi uvek bili. Zato smatram da mi treba da se i dalje držimo toga.

Autor je upravnik Narodnog pozorišta u Beogradu

SVETISLAV GONCIĆ:

Pozorište mora da prati život

Pozorište je refleksija onoga što živimo i ako nije živa refleksija onda kao i da ne postoji. Nažalost, dobar deo odgovornosti nose oni koji insistiraju na jednom vremenu koje je prošlo. Pozorište mora da bude živo i da prati život koji se odvija. Tematski neko voli ovakav ili onakav teatar. Politički ili zabavan... Ne znači da je to jedino moguće. Problema ima jako mnogo. Određene okolnosti povlače i određeno ponašanje. U socijalnom smislu i socioekonomskom okviru, naravno da određene okolnosti diktiraju i šta će na kraju krajeva biti na sceni.

Mislim da su tekovine pozorišta kakvo danas poznajemo zacrtane još 1960-ih godina i da je to poprilično zastarelo, posebno što se tiče načina na koji se stvari realizuju, troše resursi osnivača... Pitanje je da li je potrebno praviti takvu vrstu strukturiranja. Mnogo toga na ovu temu može da se govori. Konkretno mislim da bi na osnovu svega ovoga mogle da se urade raznorazne promene, da bi se poboljšala situacija i što se tiče mladog sveta koji bi mogao da donese jedan novi kvalitet u pozorištu.

Autor je direktor UK „Vuk S. Karadžić“ u Beogradu

MESTO SUSRETNJA

20
MADLENIANUM
OPERA & THEATRE

APRIL

VELIKA SCENA 19.30 ČASOVA

SEZONA 2017/2018.

10. uto **MILOŠ, CRNJANSKI** · drama
Gledalište koprodukcija sa Bitef teatrom
na Velikoj Tekst: S. Milovanović, I. Vujić, M. Latinović
sceni Režija: Ivana Vujić
17. uto **JADNICI (Les Misérables)** · mjuzikl
A. Bublil, K. Šenberg
Režija: Nebojša Bradić · Dirigent: Vesna Šouc
21. sub **OMLADINSKI SUPER HOR I ORKESTAR SLOVENIJA – SRBIJA** · koncert
Dirigent: Jelena Šušnjić (Slovenija)
23. pon **ČAROBNA FRULA (skraćena verzija)** · opera
18.00 € za decu · V. A. Mocart, libreto: E. Šikaneder
Režija i inscenacija: Ana Radivojević Zdravković
Klavirska saradnja: Dragana Anđelić Bunjac
25. sre **ORKESTAR LGT YOUNG SOLOISTS**
– Lihtenštajn · koncert · NOMUS u Beogradu
30. pon **SENKA EURIDIKA GOVORI** · drama
Gledalište U koprodukciji sa Fakultetom dramskih umetnosti
na Velikoj Tekst: Elfride Jelinek · Režija: Ivana Vujić
sceni

MALA SCENA 20.00 ČASOVA

3. uto **LOLITA** · drama · V. Nabokov
Dramatizacija: Dimitrije Kokanov · Režija: Jovana Tomić
5. čet **MITROVDAN** · drama
Tekst i režija: Bratislav Petković
11. sre **ŽANKA** · drama · Tekst: Miodrag Ilić
Režija: Milica Kraj
12. čet **TVOJA RUKA U MOJOJ** · komična
melodrama (po Čehovu)
Tekst: Kerol Rokamora · Režija: Nebojša Dugalić
13. pet **HALO BEOGRAD** · kabare po
tekstu Mome Kapora · Priredila: Rada Đuričin
14. sub **KAZANOVA PROTIV DON ŽUANA**
setna komedija
Tekst: Miodrag Ilić · Režija: Predrag Ejđus
15. ned **IZA ZATVORENIH VRATA** · drama
Jean-Paul Sartre · Režija: Milan Kovačević
Produkcija: Udruženje - Putujući glumac
18. sre **MITROVDAN** · drama
Tekst i režija: Bratislav Petković
20. pet **ISPOVEST DMITRIJA KARAMAZOVA**
monodrama · Adaptacija dela romana F. M. Dostojevskog
Autorski projekat Nebojše Dugalića
23. pon **RAHELINA KUTIJA** · drama · V. Petrić, N. Jelovac
Režija: Nikola Jelovac · Produkcija: Kino-Teatar
7. pon **FRIDA KALO** · drama · Sanja Domazet
maji Režija: Ivana Vujić

Knez Mihailova 42: 33 00 111, 21 80 400
Glavna 32, Zemun: 316 27 97, 316 25 33
E-mail rezervacije: blagajna@madlenianum.rs
www.madlenianum.rs

MOGUĆNOST DOSTAVE KARATA
NA KUĆNU ADRESU

Dizajn: Lj. Martinović

Primili smo pet novih glumaca, dve operne pevačice, dve balerine... nekoliko novih ljudi u tehniči: Zoran Đerić

Zaposleni u SNP

Pozorište ima 523 zaposlena na neodređeno vreme, 15 na određeno i jedno imenovano lice - upravnika. U Drami je zaposleno 44 glumca, jedan dramaturg i dva reditelja. Opera je najbrojnija: tri dirigenta, od kojih jedan vodi hor, 18 operskih solista, 67 članova hora, koncertmajstor i 60 orkestarskih muzičara. Imamo i gostujućeg šefa-dirigenta. U baletu ima pet umetničkih saradnika (koreograf, repetitori i korepetitori) i 50 baletskih igrača, većina njih ne igra, pa smo prinuđeni da angažujemo strance - više od 20 baletskih igrača koji održavaju repertoar. Osim stalno zaposlenih, pozorište svakog meseca angažuje gostujuće umetnike, glumce, soliste, kao i druge saradnike neophodne za izvođenje predstava.

Početak ove godine, na čelo SNP izabran je upravnik u četvorogodišnjem mandatu - dr Zoran Đerić koji je prethodno proteklih osamnaest meseci bio u vd. statusu na čelu ove kuće. On za *Danas* govori povodom Svetskog dana pozorišta i 157. rođendana SNP, koji se obeležava dan kasnije. Razgovarali smo i o budućim planovima SNP, s obzirom da je Đerić kao upravnik u mandatu sada u mogućnosti da sprovede i dugoročne projekte koji se tiču rada i unapređenja ove kuće, ali i da odgovori na pitanje kakve sve promene mogu da se očekuju u našem najstarijem profesionalnom teatru.

- Promene su već vidljive - kaže sagovornik *Danasa* - jer na scenama SNP izlaze premijere intenzivnije nego dosad - u martu čak tri, dve dramske i jedna operna. Tu su, prvo izvođenje kod nas komada *Pravi Zapad* Sema Šeparda, praižvođenje komada *Ilustrovana enciklopedija nestajanja* Božidara Kneževića i praižvođenje komične opera *Pop Čira* i *pop Spira* akademika Dejana Despića. Pripremljen je *Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta*, usklađen sa zakonima i *Katalogom radnih mesta*.

■ **Kako vidite budućnost ovog teatra, ali i generalno ostalih profesionalnih pozorišta?**

- Pozorište je imalo i treba i dalje da ima ključnu poziciju u nacionalnoj kulturi, jer se kroz njega reflektuje ne samo naša sadašnjost, već i naša prošlost, ali od njega zavisi i naša budućnost.

ZORAN ĐERIĆ: Pozorište ima ključnu poziciju u nacionalnoj kulturi

Srpsko narodno pozorište u Novom Sadu

Pozorište ne čine samo kulise, kostimi, zavese i reflektori, nego veliki broj ljudi sa različitim reproduktivnim, tehničkim, umetničkim zanimanjima - od tih potencijala zavisi budućnost svakog pozorišta, pa i *Srpskog narodnog*, a to je činjenica koja je zanemarljiva poslednjih decenija kad je bila na snazi zabrana zapošljavanja, kad su smanjivane plate, kao i sada sa ograničavanjem broja zaposlenih, sa nedovoljnim sredstvima za produkciju. Institucije, nacionalne i umetničke, pre svega ne smeju da se izjednačavaju sa kojekako formiranim trupama kako bi se uzeo neki dinar na projektima. To bi trebalo da znaju sve novoosnovane fondacije i da računaju na nas, ne samo u raspodeli sredstava, već i u kreiranju programa.

■ **Delimično ste podmladili ansamble?**

- Primili smo pet novih glumaca, dve operne pevačice, dve balerine... nekoliko novih ljudi u tehniči... Ako se reši problem beneficiranog radnog staža, moći će ozbiljnije i brojnije da se osveži baletski ansambl, za godinu ili dve to će se desiti i u horu SNP, jer je veći deo njih pred penzijom.

■ **Pokrajinskim budžetom opredeljeno je manje sredstava nego prošle godine. Kakav je odnos između budžetskih i zarađenih sredstava?**

- Budžetska sredstva su velika, ali ona su usmerena, pre svega, na plate zaposlenih, na održavanje zgrade i svakodnevne troškove. Sredstva koja su namenjena za programsku delatnost su umanjena za tri i po miliona dinara, u

odnosu na prošlu godinu. Iz tih sredstava pokrивamo honorare baletskih umetnika, pre svega stranaca, kao i dopunu orkestra. Od onoga što preostane za premijere realizovaćemo po jednu opernu i baletsku predstavu, četiri do pet dramskih. Uspećemo da obnovimo još po jednu do dve baletske, odnosno operne predstave. Ako na konkursima prođemo, onda ćemo realizovati još nekoliko dramskih premijera. Uglavnom u koprodukciji sa drugim pozorištima, kao i sa pojedinim umetničkim agencijama. Reprizni repertoar, kao i deo premijernog, finansiramo iz sopstvenih prihoda, koji nisu mali, ali mogu da budu i veći.

■ **Da li imate možda neke planove kako da povećate zarađena sredstva?**

- Sopstveni prihodi su od zakupa sale tzv. trećim licima i od prodaje ulaznica. Nismo išli na zaradu po svaku cenu, a na uštrb kvaliteta programa, naprotiv. Sale smo izdavali samo kad su one slobodne, kad nema zakazanih proba i predstava SNP, vodeći računa kome i kada. Kad su u pitanju naše predstave, tu smo vodili i vodićemo različite akcije kako bi naše sale bile uvek ispunjene. Cene ulaznica za naše predstave nisu velike, i pored toga postoje različiti popusti, pre svega za organizovane posete. Želimo da budemo dostupni svima onima koji vole pozorište. U toku je intenziviranje rada prodajne službe i promotivnog centra, da budemo još vidljiviji i prisutniji u medijima, ali i da zainteresujemo one koji imaju mogućnosti i interesa da nas pomognu. ▲

Probali ste - gledajte

Teatar Levo u Beogradu

Povodom Svetskog dana pozorišta beogradski Teatar Levo AKUD Ivo Lola Ribar posvetilo je, ne samo taj dan, već ceo mesec mart. Organizovali smo manifestaciju nazvanu *Džuboks pozorište, probali ste - gledajte*. Svaka predstava ovog teatra na martovskom repertoaru bila je besplatna otvorena proba, na kojoj je publika mogla da učestvuje, kaže svoje savete, pita, diskutuje sa rediteljem te predstave... Sve to je publiku i glumce zajedno vodilo do 27. marta, *Dana pozorišta*, kada će svi koji su pratili probe tokom meseca, izglasati koju predstavu žele da gledaju to veče i družiti se nakon predstave sa ekipom.

„Zažušeni smo sopstvenim egocentrizmom,

sveprisutnom sujetom, opštim međusobnim nepoštivanjem, zlobom i podvalama, destrukcijom elementarne hijerarhije vrednosti. A statusno, dakle društveno, materijalno, kreativno estetski - teatar nam je, kao nikada, u očajnom stanju. I šta sada treba? Začepiti usta, čutati i mnogim neznalicama, dunderima, politikantima, koristoljupcima svih fela klimati ponizno glavom! U našem teatru mora započeti veliko spremanje, ozbiljna restauracija, sa pameću i kadrovima koje već imamo, usprkos njihovom upornom odbijanju jer im je, izgleda, u postojećim gnezdim postalo potaman i odviše dobro. Pomanjkanje ambicija, romantičarskog i revolucionarnog zanosa, pokazala je istorija, teatru nikada ne može naškoditi“, kaže Marko Kovačević. ▲

U iščekivanju nove zgrade teatra

Narodno pozorište u Beogradu

Devedesete

Očekuju nas tri jubilarne godine zaredom - ove i iduće obeležavamo 150 godina *Narodnog pozorišta* u Beogradu, a 2020. prvi vek *Operе*. Biće tu puno posla i puno lepih događaja. To je na prvom mestu ogromna odgovornost za nas, ali i za naše Ministarstvo kulture i državu, jer je to jubilej koji u mnogome prevazilazi samo *NP*. Zato smo se dogovorili da u proslavu uključimo sve najvažnije pojedince i institucije - Vladu Srbije, *SANU*, *SPC*, *FMU*... *RTS* snima vrlo interesantan TV serijal o *NP*, mi ćemo snimiti dokumentarni film na tu temu, a ono što je najznačajnije -

Lična karta NP

Država je *NP* raspisala obavezu o racionalizaciji kao i svim državnim kućama i mi smo za 111 mesta smanjili našu sistematizaciju - kaže Savić. Ali - dodaje on - nikome od umetnika, niti od zaposlenih nije ukinut ugovor o radu. Nedavno sam gostovao u Bukureštu. To je nacionalna operna kuća - *Opera* i *Balet* bez *Drame*, sa jednom scenom na kojoj nema predstave svakog dana. Ona ima 890 zaposlenih, dok smo mi sada na nekom istorijskom minimumu sa oko 650, što je jako malo za ovako veliku kuću. Verujem da nam slede bolji dani, jer smo iz Ministarstva dobili upite koliko nam je ljudi potrebno da održimo naš zacrtani kredonajviši umetnički nivo i po dve predstave dnevno. Mi smo jedno od retkih, možda i poslednje pozorište u regionu koje ima kapacitet, snage i publike za takav način rada. Prema sistematizaciji imamo 42 operna pevača, 73 glumca, baletski ansambl broji više od 60 ljudi. Kome god se učini da je to mnogo, moram da podsetim da *NP* ima mesečno i po 70 predstava na sopstvenim scenama i na gostovanjima po Srbiji i inostranstvu.

Eugenije Onjegin

Foto: NP Beograd

počela je izrada enciklopedije *NP*, za koju je Ministarstvo kulture dalo sredstva - kaže za *Danas* Dejan Savić, upravnik *NP* u Beogradu.

Profil tekuće sezone su domaća dela koja izvode domaći stvaraoci, kojima želimo da odužimo dug tokom jubilarne sezone. U *Drami* su planirane četiri premijere na Sceni *Raša Plović* i dve na Velikoj sceni, u *Operi* dve i u *Baletu* jedna premijera. Osim toga biće i obnova. Do kraja tekuće sezone ostale su nam dve premijere u *Drami* - *Dom Bernara Albe Garsije Lorke* u režiji Ane Grigorovič i *Devedesete* u režiji Egona Savina, koja će se održati upravo na *Svetski dan pozorišta*. Ostala nam je i obnova operne predstave *Pepeljuga*, povodom Rosnijiye godišnjice i velika premijera opere *Andre Šenije* Umberta Đordana u junu, sa kojom ćemo u saradnji sa *Nacionalnom operom* iz Sofije završiti ovu sezonu. Čeka nas i nova koprodukcija sa *Madlenianumom* - balet *Hazardski rečnik* u koreografiji Ronalda Savkovića - objašnjava Savić.

Scena *Madlenianuma* jeste bivša scena *NP*, ali mi sad na to tako ne gledamo. *Madlenianum* ima ugovor na 30 godina. Oni su još dobrih 10 godina tamo, ako ne i duže. To pozorište je postalo nezaobilazni činilac u našem kulturnom životu i ponudi, ali saradnjom s njima ne želimo da skrenemo tok razmišljanja sa izgradnje nove scene *NP* na mestu današnjeg *Staklenca*, što je prioritet broj jedan. Imam najave da će radovi krenuti ovog proleća. To je najbolja, najlogičnija i najjeftinije lokacija za koju se, prema sprovedenim anketama, izjasnilo 95 posto publike. Nova zgrada *NP* sa postojećom će imati nadzemne i podzemne veze, koje su već projektovane tokom poslednje rekonstrukcije ove zgrade. Naravno, planiran je i podzemni parking izuzetno važan za centar grada - kaže Savić.

Da kucnem u drvo sa finansijama ide dobro. Imamo sada vest iz Ministarstva finansija da smo dobili mogućnost da raspoložemo i sopstvenim sredstvima. Praktično smo postali direktan korisnik budžetskih sredstava, a i naši sopstveni prihodi su vrlo značajna stavka. Ne mogu tačno u dinar da kažem koliko je to, ali zahvaljujući njima pokrивamo veliki deo naših obaveza. To je sada dobar balans - ne može se sve strovaliti na državu, moramo da budemo odgovorni za ono što radimo i da naš proizvod na najbolji mogući način predstavimo i da se, da se ne shvati pogrešno, prodamo publici - dodaje Savić.

Program i gosti

Povodom jubileja *NP* publika će imati priliku da čuje i vidi domaće opere *Otađbina* Petra Konjovića, u režiji Juga Radivojevića i *Lenku* Miroslava Štatkića, koju će režirati Ivana Dragutinović Maričić. U *Drami* se planiraju *Balkanski špijun* Dušana Kovačevića, *Andrićeva Travnička hronika*, *Nečista krv* Bore Stankovića, a dogovaramo se kojim ćemo Nušićevim delom 2019. zatvoriti jubilej, koji smo u januaru otvorili *Ožalošćenom porodicom* - kaže Savić. Planira se i balet na muziku akademika Svetislava Božića, koji bi bio izveden u junu iduće godine. Najavljeno je i da će tokom obeležavanja jubileja *NP* na njegovoj sceni gostovati velika svetska operna imena, kao i domaći pevači koji su napravili međunarodne karijere: Dragana Radaković, Tanja Nastasijević, Snežana Stamenković, Milijana Nikolić... Pregovara se i sa Željkom Lučićem, a Zoran Todorović najavio je da veliku turneju, kojom će obeležiti 25 godina umetničke karijere, želi da počne u Beogradu, gde je prve korake na sceni napravio kao član *Hora NP*.

Živahni sedamdesetogodišnjak

Beogradsko dramsko pozorište

Danas, u osmoj deceniji svog postojanja *Beogradsko dramsko pozorište* je vitalno i živahno, kao u svojim najboljim godinama. Tokom prošle godine imali smo osam izuzetno uspešnih premijera - što je rekordni broj u prethodnoj deceniji. Takođe, prošle godine, predstave našeg pozorišta učestvovala su na pet domaćih i šest inostranih festivala, uključujući i zvaničnu selekciju Sterijinog pozorja (*Moje dete*, jedna od najnagrađivanijih predstava u Srbiji i regionu). Nedavno smo proslavili stoto izvođenje predstava *Delirijum tremens* i

predstave *Jazavac pred sudom* (Žanko Tomić / Petar Kočić), *Slučaj: rupa* (Angelčo Ilijeski / Ežen Jonesko) i *Utopljenja duša* (Boban Skerlić / Aleksandar Jugović). U toku su probe za dve predstave. Na Velikoj sceni 19. aprila biće premijera predstave *Klošmerl* u režiji Kokana Mladenovića, kome je ovo prva režija u nekom od beogradskih pozorišta nakon šest godina. Na Novoj sceni, 26. aprila biće premijera predstave *Na tragu* u režiji Nenada Gvozdenovića, po tekstu Nikole Milojevića. Za sam kraj sezone ostavljena je jubilarna, deseta premijera - *Ničiji sin* u režiji Marka Misirače, po tekstu Mate Matušića.

Utopljenja duša

Foto: BDP

Transilvanija, dok je predstava *Eling slavila* 10 godina izvođenja - kaže za *Danas* Slobodan Čustić, direktor *BDP*.

Posebno smo ponosni na činjenicu da su u proteklom periodu u *BDP* režirali najeminentniji domaći i strani reditelji, među kojima su neki i višestruki dobitnici Sterijine nagrade i drugih najviših pozorišnih priznanja, a sklopljeni su i predugovori sa jednim brojem najeminentnijih pozorišnih reditelja za naredne dve pozorišne sezone. Uspostavili smo i veoma uspešnu međunarodnu saradnju sa najstarijim ruskim pozorištem, Teatrom *Fedor Volkov*. Pored obostranog gostovanja predstava, prošle godine *BDP* reditelj Milan Nešković režirao je u njihovom pozorištu predstavu *Ožalošćena porodica* (koja je uvrštena u zvaničnu selekciju ovogodišnjeg Sterijinog pozorja), dok je glumac, reditelj i profesor Valerij Kirilov u *BDP* režirao predstavu *Poslednji rok* - kaže Čustić.

Kad je reč o aktuelnoj sezoni *BDP* je imalo sedam premijera, a do kraja sezone na scenama ovog teatra biće još tri nova naslova. Na Velikoj sceni *Rade Marković* premijerno su izvedene *Zojkin stan* (režija Nataša Poplavska po tekstu M. Bulgakova), *Crna kutija* (Andrej Nosov / Ana Đorđević), *Iz života insekata* (Ivan Vuković / Karel Čapek) i *Poslednji rok* (Valerij Kirilov / Valentin Rasputin). Na Novoj sceni premijerno su izvedene

Predstave *BDP* selektovane su na četiri prestižna pozorišna festivala u zemlji: *Utopljenja duša* učestvovala je na Sterijinom pozorju; *Moje deda je aut* izvedena je na Danima komedije u Jagodini, a biće i na Nušićevim danima u Smederevu; *Iz života insekata* ide na Šabačko proleće. ▲

Svi zaposleni u BDP su posvećenici svog pozorišta, ali glumci, kojih imamo 34, nose veliki teret ove produkcije. Stalnih reditelja nema, niti ih je BDP imalo. BDP funkcioniše kao indirektni budžetski korisnik, čiji je osnivač Skupština grada Beograda. Samo pozorište obezbeđuje 25 do 30 odsto udela u ukupnom budžetu na godišnjem nivou

Komunikacija, razumevanje i prilagođavanje

Zvezdara teatar u Beogradu

Poslovno opredeljenje *Zvezdara teatra* je da producira relativno mali broj premijera godišnje, sa dugim scenskim životom. Nismo klasično repertoarsko pozorište - nemamo stalni glumački ansambl niti mnogo naslova na repertoaru. To

Koste Peševskog i Darka Bajića, koji je ujedno i reditelj predstave. Ovoga puta računamo na mlade i nadasve zanimljive ljude, na glumce Andriju Kuzmanovića, Jovana Jovanovića, Branka Jankovića, Isidoru Simijonović, Ivu Ilinčić i Amara Čorovića. Nastavljamo sa opredeljenjem da igramo pretežno domaće pisce, a sledeće

Lična karta Zvezdara teatra su iznad svega ljudi i predstave. Stalno zaposlenih je osamnaest. Pored njih, svakog meseca ima još oko 150 "Zvezdaraca" - glumaca, reditelja, pisaca, scenografa, kostimografa, kompozitora, garderobera, šminkera, rekvizitera, dekoratera...

nam daje slobodu da biramo najbolje saradnike ali i veću odgovornost. Ove sezone izveli smo premijerno predstavu *Korešpondencija* prema romanu *Zlatno runo* Borislava Pekića u dramaturgiji Borislava Mihajlovića Mihiza, a u režiji Gorčina Stojanovića. Sledeća premijera koju očekujemo 4. aprila je *Osama - Kasaba* u *Njujorku* po romanu Vladimira Kecmanovića u dramaturgiji

premijere očekujemo s jeseni, u narednoj sezoni - kaže za *Danas* Jasna Novakov, izvršna direktorka *Zvezdara teatra*.

- Većito pitanje pozorišnog poslovanja i opstanka, odnos budžetskih i zarađenih sredstava, traje već dva i po milenijuma. Ne treba se zavaravati, pozorište je opstalo zato što je sve to vreme imalo neku vrstu mecene, nekad pojedince,

Korešpondencija: Branislav Lečić, Anica Dobra, Slavko Štimac, Jelena Stupljanin i Branko Vidaković

Foto: Zvezdara teatar/Nikola Vukelić

nekad lokalne zajednice, nekad državu... To je simbioza koja se prosto prihvata. Pozorište je skupa delatnost, a mašta nema granica. Koliko god da imate, novca nikad nije dovoljno. Simbioza je zajednica u kojoj obe strane imaju koristi i zato takvoj zajednici morate da doprinosite najbolje što umete. Danas je sve teže i dobiti i zaraditi novac. Budžetska sredstva obezbeđuju osnovnu sigurnost, hladni pogon pozorišta, plate zaposlenih, troškove komunalnih usluga, jedan deo programskih troškova i deo troškova redovnog održavanja. Novac za honorare i druge troškove izvođenja predstava obezbeđujemo sami. Nije dovoljno, nije ni lako, ali možemo reći da smo u stabilnom i ne mnogo promenljivom balansu - objašnjava Novakov.

- Komunikacija, razumevanje i prilagođavanje su budućnost teatra. Ako ne razvijamo veštine međusobne komunikacije, nećemo se razumeti. Ako se ne razumemo, bićemo stranci. Ako budemo stranci, nećemo opstati. Evolucija je pokazala da nije opstao onaj ko se nije prilagodio. Pozorište je mesto susreta, s jedne strane, glumaca, reditelja, scenografa... kreativnih i darovitih ljudi, i s druge strane, publike koja sluša njihovu priču, upija energiju i doživljava emociju. Zadatak nam je da održimo kontinuitet u njihovoj uzajamnoj komunikaciji, znatiželji i razumevanju, da i jednima i drugima stvorimo najbolje uslove za magiju, koja se dešava samo u njihovom živom susretu i nigde više na svetu.

... I ostali

Foto: UK "Vuk"

Promocija mladih autora

Ustanova kulture „Vuk Stefanović Karadžić“ u Beogradu

Mislili smo da možemo da budemo zadovoljni onim što smo postigli. Od trenutka kad smo pre dve godine formirali novoosnovanu ustanovu kulturu *Vuk Stefanović Karadžić*, na gradskom nivou uspešno smo da ispratimo tematsko opredeljenje kom smo se okrenuli, a to je promocija mladih autora. Otkupili smo 12 novih tekstova domaćih mladih pisaca, tek završenih studenata master studija dramaturgija, što smatramo da je veliki uspeh, kao i nekoliko predstava mladih reditelja. Dakle, uspešno smo u našem tematskom opredeljenju da našim mladim domaćim stvarateljima, koji tek kreću, otvorimo vrata. Krana toga i potvrda tog našeg napora je to što je jedna od naših predstava uvrštena u zvanični program ovogodišnjeg Sterijinog pozorja (... *I ostali* Maše Radić, Mine Čirić, Nede Gojković i Galine Maksimović u režiji Stevana Bodrože) - kaže za *Danas* Svetislav Bule

Gončić, direktor UK *Vuk Stefanović Karadžić*. Sezonu UK *Vuk* završavaju dva festivala - 3.

Festival savremene ruske drame i *Junski rok*. „Ovaj drugi posvećen je našoj osnovnoj ideji - davanje šanse mladim autorima. Festival je posvećen završnim master studentima *Univerziteta umetnosti* i to ne samo dramske nego i likovne i muzičke akademije“, objašnjava Gončić.

Što se tiče finansija, UK *Vuk* je na gradskom budžetu, kao i ostala pozorišta. Sredstva su skromna jer je i struktura pozorišta takva - nema stalnog ansambla, po sistematizaciji imaju šestoro zaposlenih, uključujući direktora. UK *Vuk* trenutno ima 15-ak naslova na repertoaru i organizuje razne manifestacije. Domaćin je pozorištu *Boško Buha*, koje se renovira, sa njihovim kompletnim repertoarom. „Što se tiče finansija apsolutno imamo dovoljno sredstava, prema onoj projekciji koju smo zadali na početku godine našem osnivaču i apsolutno dobijamo dovoljno sredstava za funkcionisanje“, naglašava Gončić.

Vidi se svetlo na kraju tunela

Pozorište „Boško Buha“ u Beogradu

Pozorište *Boško Buha* i ovogodišnji *Sveti dan pozorišta* dočekuje van svoje matične scene. Ali, dok je zgrada pod rekonstrukcijom već četiri godine, predstave se bez prestanka igraju u UK *Vuk*. „Vidimo svetlo na kraju tunela“, kaže Igor Bojović, vd. direktora pozorišta *Boško Buha*. „Ono što je nedostajalo - dodaje - da bi se radovi priveli kraju i pozorište otvorilo, bili su adekvatni projekti, razne dozvole i sl. Rešavanje ove papirologije dodatno je otežavala činjenica da se nalazimo u posebnoj zoni, na *Trgu republike*, u samom srcu Beograda. No, taj proces je sada iza nas. Skupština grada je na konkursu, koji je sa uspehom sproveden i čiji rezultati su usvojeni, odabrala firmu sa licencom koja će sada uraditi projekat i ubrzo, radovi će se nastaviti, što znači da ćemo se ubrzo vratiti na svoju scenu što će rešiti brojne organizacione probleme sa kojima se sada, zahvaljujući dobroj saradnji sa UK *Vuk* zajedno, dobro nosimo“.

Rekonstrukcije ne omete igranje dosadašnje produkcije, ali ni stvaranje novih predstava. Ove sezone izvedena su dva premijerna komada, a do leta ih očekuju još dve nove postavke. Viđeni su *Pošteni provalnik* Darija Foa i *Labišov Florentinski šešir*, a radi se na predstavi poznatog dramskog pisca iz Norveške Erlenda Lua *Pitam se, pitam koliko sam bitan*. Do leta stiže i *Robin Hud*.

„Pored Milana Karadžića, stalnog reditelja i umetničkog direktora, izuzetnog dramaturga Milene Depolo i mene kao direktora koji, osluškajući potrebe i publike i ansambla, prateći naše osnovne odrednice odlučuju o repertoaru, pored izuzetnog marketinga i organizacije, pored tehnike koji rade krajnje otežano pod vanrednim okolnostima Pozorište *Boško Buha* je ponosno na ansambl glumaca koji spadaju među najbolje u Beogradu. Pored njih u svakoj predstavi imamo i gostujuće, najčešće mlade glumce čime se nastavlja tradicija po kojoj je ovo pozorište uvek bilo rasadnik mladih talenata“, zaključuje Bojović.

Florentinski šešir

Foto: Pozorište „Boško Buha“

U SRBIJI

Povratak u budućnost

Atelje 212 u Beogradu

Ambiciozno postavljene ciljeve ispunjavamo po planu, tako da slobodno mogu reći da kuća vri od rada na novim predstavama - kaže Branimir Brstina, glumac i upravnik *Ateljea 212*, upitan kakvo je stanje u ovoj kući.

On objašnjava da su trenutno u procesu dve predstave čije se premijere bliže. Praizvedba komedije Fedora Šilija *Noćna straža* u režiji Borisa Liješevića, zakazana je za 29. mart, a praizvedba komedije po tekstu Tanje Šljivar - *Režim ljubavi* u režiji Bojana Đorđeva, biće 28. aprila.

Ksenije Dragunske, u režiji Mie Knežević i *Urnebesna tama* Volframa Loca, u režiji Jovane Tomić. Predstava *Režim ljubavi* Tanje Šljivar, u režiji Bojana Đorđeva, premijerno će biti izvedena 28. aprila, a priprema se i predstava *Tajni dnevnik Hendrika Hruna*. Dramatizaciju ovog romana je radio Dejan Prčić, a režiju potpisuje Tara Manić.

- Budžet pozorišta čini 70 odsto redovno uplaćenih sredstava od osnivača - Skupštine grada i 30 odsto prihoda samog pozorišta, ostvarenih na blagajni, od sponzora i donatora, koji prepoznajući i svoj interes nesebično pomažu pozorište u čiji rad i rezultate veruju - kaže Brstina.

Carstvo nebesko u režiji Jerneja Lorencija - koprodukcija NP Beograd i Bitef teatar

U finišu teške, ali uspešne sezone

Bitef teatar u Beogradu

U finišu smo izuzetno teške - zbog ogromnih tehničkih problema - ali verujem uspešne godine/sezone, ako je suditi prema kritičkom osvrtu na naše predstave - kaže Miloš Latinović, direktor *Bitef teatra*, upitan za stanje u toj kući. On dodaje da, imajući u vidu predstojeći prolećne festivale ovaj teatar i sa te pozicije dobro stoji.

- Možemo biti zadovoljni jer naše predstave deo su repertoara desetak manifestacija u Srbiji i regionu. Koprodukcijski potencijal *Bitef teatra* je i ove godina bio posebno izražen, s tim da je, verujem, ove godine bio dominantan i u idejnom smislu. Takođe, i poseta na našim predstavama u Beogradu i na gostovanjima je bila zadovoljavajuća - kaže sagovornik *Danas*.

- Stanje u teatrima, pa tako i kod nas nije idealno, ali za ovih pet godina ipak se primećuje, u finansijskom smislu, napredak. Posebno za produkciju. I to je dobro. Ono što je problem je nemogućnost zapošljavanja u javnom sektoru, pa tako i pozorištima, što izuzetno otežava rad. Mnogi ljudi su otišli iz srpskih pozorišta, a njihova, i druga radna mesta su ostala nepopunjena. *Bitef teatar* i festival radi 19 stalno zaposlenih. Ne kažem da

ranije nije bilo nagomilavanja u pojedinim sektorima, da su ta izmišljena, duplirana radna mesta *jela* budžet, ali sada je gotovo zbog nedovoljnog broja zaposlenih nemoguće raditi. Verujem da se može, kroz razgovor, analizu, doći do realnih cifara za svaku teatarsku kuću. To bi i olakšalo i motivisalo ljude. Ne govorim o platama, nego o radnom angažmanu. Previše ljudi iz ove oblasti školujemo, a mesta za rad i zapošljavanje je sve manje. I tu treba malo *zategnuti kaiš*. Mislim da su sva pozorišta spremna na dijalog i verujem da bi on bi konstruktivan, i verujem da će on i pre isteka odluka započeti - objašnjava Latinović trenutnu situaciju u teatru u Srbiji.

- O budžetskim i zarađenim sredstvima mogu da govorim samo iz iskustva *Bitef teatra*. Budžet je ključni izvor finansiranja našeg pozorišta, mada ni sopstveni prihod nije loš, ako pod tom odrednicom podrazumevamo sva finansijska sredstva koja stignu posredstvom konkursa, sponzorstva ili koprodukcijskih aktivnosti. Prihod od ulaznica na žalost je dosta nizak, ali sala *Bitef teatra* ima samo 190 mesta, pa je to u skladu sa mogućnostima. *Bitef teatar* je, takođe, dom velikog broja studenata te je niska cena ulaznica sa popustom ozbiljno utiče na prihode - kaže Latinović.

Urnebesna tragedija

Sezona 2017/18, po planu izgleda ovako: Na Velikoj sceni *Mira Trailović* igrane su predstave *Moja ti Olge Dimitrijević*, u režiji Saše Milavić Dejvis i *Urnebesna tragedija* Dušana Kovačevića, u režiji Marka Manojlovića. *Noćna straža* Fedora Šilija u režiji Borisa Liješevića, premijerno će biti izvedena 29. marta, a premijera *Pet života pretužnog Milutina* Milene Marković, u režiji Aleksandre Milavić Dejvis, zakazana je za 10. jun. Na Maloj sceni *Petar Kralj* premijerno su igrane predstava *Osećaj brade*

- Moj predlog za budućnost teatra je, našaliću se, *Povratak u budućnost!* Oslanjajući se na nasleđe, uspehe i značaj onih koji su *Atelje 212* stvorili, poštovanjem utemeljenog dela (61 godina je kako postojimo), pokušajmo da te vrednosti prvo dostignemo, održimo i na kraju, potrudimo se da nadmašimo sebe. Da vatra gori i ogreje.

I na kraju početka, uvek ću ponavljati reči mog dragog profesora Miroslava Dedića: „Veselo, bodro i umetnički! - završava Brstina.

Pomeranje granica

Opera i teatar Madlenianum u Zemunu

Od samog nastanka Opere i teatra *Madlenianum* pre 20 godina, i Madlena Zepter i ceo tim ljudi unutar kuće, znali su da je ideja ovakvog teatra pionirski poduhvat, naročito uzimajući u obzir podneblje gde nastaje. Pored svega što su naši planovi i iskustva u dosadašnjem radu, kuriozitet ove sezone je objavljivanje monografije Opere i teatra *Madlenianum* u tri knjige, u izdanju *Zepter Book World*. Ono što nas posebno raduje, jeste interesovanje mladih umetnika za rad u našem pozorištu - kaže za *Danas* Andreja Rackov, generalni direktor *Madlenianuma* i direktor Opere i baleta ove umetničke kuće.

- Zbog značajnog jubileja rešili smo da ove sezone našoj publici i kulturi naše zemlje i regiona ponudimo bogat program koji, između ostalog, nudi i neke novine. Tako smo, u prva tri meseca ove sezone, imali čak četiri premijere. Započeli smo dramom *Senka Euridika govori* po tekstu nobelovke Elfride Jelinek, u sjajnoj režiji Ivane Vujić. Nakon toga usledila je premijera još jedne drame - *Žanka* po tekstu Miodraga Ilića i u režiji

Milice Kralj. Posle dve dramske, usledile su i dve operne premijere. *Orfej* Klaudija Monteverdija, koprodukciju sa *Novom beogradskom operom*, režirao je gost iz Švajcarske Danijel Fluger. Druga operna premijera je *Don Đovani* V. A. Mocarta, kao rezultat zajedničke saradnje Opere i teatra *Madlenianum* i *Narodnog pozorišta* u Beogradu. Tokom 2018. još jedna dramska premijera je privukla pažnju publike - *Mitrovdan*, čiji je autor teksta i reditelj Bratislav Petković. Do kraja godine nas očekuje jedna baletska premijera u maju, ponovo u saradnji sa nacionalnim teatrom, kao i premijera muzičko-dramskog komada u junu mesecu kao rezultat rada naših polaznika dramske i muzičke radionice u okviru *Madlenianuma*, koja je potpuno besplatna za sve polaznike - kaže Rackov.

Madlenianum radi po principu *teatro di stagione*, što znači bez stalnog ansambla pevača, glumaca, muzičara i autora, ali sa stalnim administrativnim i tehničkim ljudstvom. Sve umetnike i saradnike angažuju prema potrebi, od jednog do drugog projekta.

- Svima u *Madlenianumu* je na prvom mestu atraktivnost i gledanost predstava, ali nijedna

Don Đovani

umetnost, a naročito teatar ne smeju biti osuđeni na sputanu kreativnost. Od samog nastanka *Madlenianuma*, Madlena Zepter i tim ljudi unutar kuće, žele da ovo bude moderno pozorište, koje uvek ima tragalački nerv i koje uvek pomera granice. Sa svakom našom novom produkcijom, svesno prihvatamo rizik da će nešto novo, smelo i originalno uvek izazivati različite reakcije. Ovo je, čini mi se, ujedno i put kojim bi teatar u

budućnosti trebalo da ide. *Madlenianum* je, kao relativno mlado pozorište, za samo 20 godina rada osvojio srca više od milion posetilaca i zavidan međunarodni ugled - naše predstave su stigle čak i do Kine. Uvek smo okrenuti publici, osluškujući njihove želje, tako da sam siguran da je naša koncepcija dobra, a ono što je dobro - u srži ne treba menjati, ali treba prilagođavati - završava Rackov.

Dani Zorana Radmilovića biće bolji i jači u budućnosti, sa tendencijom da postane najjači festival u Srbiji, izuzimajući Sterijino pozorje

Foto: Arhiv pozorišta

Povratak u budućnost

Narodno pozorište Timočke krajine - Centar za kulturu „Zoran Radmilović“ u Zaječaru

Malo po završetku prošlogodišnjeg festivala Dani Zorana Radmilovića Skupština grada Zaječara ukinula je Pozorište Timočke krajine Zoran Radmilović, da bi krajem 2017. osnovala Narodno pozorište Timočke krajine - Centar za kulturu Zoran Radmilović u Zaječaru. Ova ustanova u sebi je spojila nekadašnje pozorište i Centar za kulturu i turizam grada Zaječara uz obrazloženje da je ova odluka doneta radi racionalizacije i efikasnog rada ovih ustanova.

- U novom pozorištu biće deset stalno zaposlenih glumaca, a novina je da glumci moraju da imaju završenu akademiju. Njih desetoro činiće jezgro pozorišta, ali će se za nove projekte raspisivati audicije i angažovati glumci. Reditelji će takođe biti angažovani po projektima, a ako postoji mogućnost i reditelj će biti među zaposlenima - objašnjava za Danas prvi čovek zaječarskog NP Timočke krajine Vladimir Đuričić od koga saznajemo i da će ova ustanova imati oko 40 zaposlenih.

I što se finansija tiče kreće se ispočetka, ali će se nastaviti sa dobrom praksom organizovanja festivala. Ovog proleća biće organizovan dečiji

pozorišni festival, deveti po redu, koji će kako kaže direktor Đuričić, imati međunarodnu dimenziju uz učešće pozorišta iz Rusije, Bugarske, Hrvatske i zemalja u okruženju.

- Naravno, tu je i festival Dani Zorana Radmilovića koji će biti bolji i jači od prethodnog u programskom i svakom drugom smislu, sa tendencijom da postane najjači festival u Srbiji, izuzimajući Sterijino pozorje. U planu je i pozorišni festival antičke drame koji bi se odvijao na Feliks Romulijani - kaže Đuričić, najavljujući još novina.

- Biće tu još dosta novina - dramske radionice, škola glume, formiranje dečje scene. Sa pozorišnim prijateljima iz Bugarske organizovaćemo kurseve i master klas na temu lutkarstva. Formiraćemo i gradski hor odnosno Zaječarsko pevačko društvo Stevan Mokranjac koje će svojim radom promovisati savremenu, tradicionalnu i popularnu muziku iz regiona, ali i iz drugih krajeva sveta, oformićemo omladinski folklorni ansambl za koji će, kao i za hor u narednih nekoliko dana biti organizovane audicije, organizovaćemo tradicionalne manifestacije poput Gitarijade, što sve zajedno treba da doprinese kvalitetu kulturnih sadržaja - kaže direktor nove zaječarske ustanove kulture.

Godina prepuna igre

Narodno pozorište „Toša Jovanović“ u Zrenjaninu

Najstarija pozorišna scena u zemlji, barokna pozornica teatra iz 1839. u Zrenjaninu koja je uvrštena u Evropsku rutu istorijskih pozorišta, ovoga proleća domaćin je brojim ansamblima iz zemlje sve u okviru dva pozorišna festivala, nedavno završenog 48. Festivala profesionalnih lutkarskih pozorišta Srbije i predstojećeg 68. Festivala profesionalnih pozorišta Vojvodine. Samu sezonu obeležilo je adaptiranje foajea, a za to vreme ansamblu su pripremali nove predstave i publika je dosad videla tri premijere. - Na dramskoj sceni smo imali dve premijere, postavljena je komedija Nemam da platim i neću da platim koju je po tekstu Daria Foa režirao Miloš Jagodić, a potom je Lilijana

Ivanović postavila melodramu Tenesi Vilijamsa Tramvaj zvani želja. Lutkarski ansambl je izašao sa novim komadom Stevana Pešića u režiji Irene Tot Vesela kuća, koji je već osvojio tri nagrade na lutkarskom festivalu, čiji smo bili domaćin. Predstoji nam da ugostimo najbolja vojvođanska pozorišta na festivalu u aprilu, a potom u maju počinjemo da radimo na novoj predstavi, mjuziklu posvećenom nastanku ovog pozorišta, za koju se piše namenski tekst. Reditelj je Vladimir Lazić, koje će uobličiti komad Neispričana ljubavna priča, koja je omogućila nastanak našeg pozorišta - objašnjava direktor NP Toša Jovanović Ivan Francuski.

Pozorište u Zrenjaninu nema stalne reditelje, ali zato ima 15 stalnih glumaca na dramskoj i 12 na lutkarskoj sceni, dok sa tehničkim osobljem pozorište zapošljava ukupno 65 radnika. Da bi poslovalo pozorište se oslanja na budžetska sredstva grada, a ima i svoju zaradu od ulaznica i sponzora

Foto: NP „Toša Jovanović“ Zrenjanin

Tramvaj zvani želja

Bez glumaca nema teatra, a njih ima malo

Narodno pozorište u Nišu

Ako ostanem na ovom mestu nastojaću da se proširi naš glumački ansambl. Imamo ambiciozan program za 2018. i ne možemo da ga realizujemo ukoliko nemamo dovoljno glumaca. Nema pozorišta ako nema glumaca, kao što nema pekare ako nema pekara - objašnjava Dragana Petrović, vd. direktora Narodnog pozorišta u Nišu.

Ona kaže da NP ove godine planira sedam premijera. Premijerno je već izvedena predstava Ulice usamljenih automobila, po tekstu Zorana Pešića Sigmee - 11. marta, na 131. godišnjicu ovog teatra. Sa ovom predstavom niško NP nastupiće na ovogodišnjem Sterijinom pozorju, 3. juna u revijalnom delu.

Ulice usamljenih automobila

Foto: NP Niš

Petrović kaže da će se raditi i predstava Sabrana dela gospoda Boga Longa Martina Tišnora. Posebno je raduje, dodaje, povratak Šekspira u niško pozorište, kroz predstavu San letnje noći, koju će režirati Milan Karadžić. Sa ovom predstavom, koja bi trebalo da bude ambijentalna, i da se igra unutar Niške tvrđave, pozorište je apliciralo na konkursu Ministarstva kulture Gradovi u fokusu.

Sistemska urušavanje temelja

Narodno pozorište Užice

U vremenu teške krize, koja posebno pogađa kulturu i umetnost, NP Užice, poput većine domaćih teatarskih kuća, do te mere je finansijski, materijalno i kadrovski iscrpljeno da se postavlja pitanje njegovog opstanka. Birokratskim odnosom, mizernim iznosima budžetskog novca za programe, uz racionalizaciju koja ne razlikuje umetnika od administrativnog radnika u gradskoj upravi ili javnom komunalnom preduzeću, pozorištu se sistemski urušavaju temelji i oduzima se njegova kulturološka obaveza i prema građanima i društvenoj zajednici.

Ipak, i u takvoj situaciji, Užičko pozorište pokušava i, povremeno, uspeva da realizuje repertoar kojim višestruko vraća od onoga što je u njega uloženo. Sa izuzetno skromnim resursima, NP Užice već 22 godine uspešno organizuje Jugoslovenski pozorišni festival - Bez prevoda, koji okuplja najbolje predstave iz regiona, a neguje i najmlađu pozorišnu publiku priređujući reviju dečjih predstava Majske čarolije.

Iz budžeta Grada, koji je osnivač Pozorišta, za godišnji program izdvojeno je 4.250.000 dinara i ta suma se godinama nije menjala. „Ljudima koji rade u pozorištima je jasno da je to iznos koji nije dovoljan za bilo kakav ozbiljan produkcijski projekat. Ipak, trudimo se da zadržimo umetnički kvalitet i tokom prošle godine pripremili smo šest premijera - Kralj Lir, Palčica, Treznilište, Mandragola, Svedobro i Sterijin put u Srbe“, podseća Nemanja

Premijerno će biti izvedena i predstava Ruke, koja govori o američkoj slikarki Džordžiji O' Kif i njenom suprugu Alfredu Štiglicu, začetniku moderne fotografije. Sa tom predstavom pozorište je konkurisalo za sredstva kod Ministarstva kulture i Američke ambasade. Radiće se i predstava Šoking šoping Matjaža Župančiča, u režiji Nebojše Bradića, a pred kraj godine publika će moći da vidi premijeru predstave Čudo u poskokovoj dragi, hrvatskog književnika Ante Tomšića, koju će režirati Kokan Mladenović. U planu je da se u toku godine, kad se za to stvore uslovi, uradi i opera Kamen, u saradnji sa Simfonijskim orkestrom.

- Ovo jeste ambiciozni repertoar koji će zadovoljiti sve ukuse. Njegova karakteristika je, takođe, da sve predstave, izuzev Sna letnje noći, govore o tzv. malim ljudima. Mada, to nisu mali ljudi, to su ljudi koje je život šibao, koji su prošli sve i svašta, i nekako opstajali - kaže Petrović.

Ona kaže da će pozorište poslati svoje predstave na skoro sve festivale u Srbiji i regionu, od Ohridskog leta i banjalučkog Teatar festa Petar Kočić, preko Sterijinog pozorja u Novom Sadu, festivala Joakim Vujić u Novom Pazaru i Dana Zorana Radmilovića u Zaječaru, do Festivala praižvedbi u Aleksincu...

- Nastojimo da i operске predstave održimo na repertoaru. Zasad, čini mi se, pravljenje opere, odnosno stalne operске scene, nije realno. To bi moralo da se reši sistemski, kao zajednički projekat pozorišta, Simfonijskog orkestra i Fakulteta umetnosti - kaže sagovornica Danasa.

Ukupan budžet NP za prošlu godinu iznosio je oko 110 miliona dinara, a njegov izvršenje je 91,5 odsto. Od tog budžeta samo 6,17 odsto obezbeđeno je iz sopstvenih izvora, dok je ostatak uglavnom stigao iz gradske kase. Od gradskog budžetskog novca manji deo je otišao na programske aktivnosti, a 70 odsto na plate zaposlenih, kažu u ovoj instituciji, dodajući da situacija sa publikom počinje da se popravlja i da je, od kraja prošle godine, pozorište je sve punije.

Nemanja Radulović

Foto: Nemanja Radulović

Ranković, umetnički direktor NP Užice i navodi da je komad Svedobro, koji je on režirao, a autor teksta je Stevan Vraneš, uvršten u takmičarski program ovogodišnjeg Sterijinog pozorja.

U završnici je priprema komada Koštana Bore Stankovića, u režiji Branka Popovića, čija premijera je zakazana za 31. mart. Do kraja ove godine planirana je praižvedba teksta Kako održavati fiksu autora Ognjena Obradovića, mladog dramaturga iz Užica, koju će režirati takođe mladi reditelj Jug Đorđević. Nakon Treće revije dečjih predstava Majske čarolije, uslediće izvođenje komada Trebalo bi prošetati psa Tomislava Zajeca, koji bi trebalo da režira Ranković, za koji će Pozorište deo novca zatražiti na konkursu Ministarstva kulture. U planu je i jedna dečja predstava, potom festival Mali Joakim i Jugoslovenski pozorišni festival, a nakon toga premijera komada Ali, grad nas je štutio autorke Tanje Šljivar, u režiji Juga Đorđevića.

U SRBIJI

Lift - Slobodan šou

Očuvanje kulture i identiteta

Narodno pozorište u Prištini sa sedištem u Gračanici

Nedavno smo, 6. marta u Gračanici, imali premijeru predstave *Lift: Slobodan šou* koju je 18. marta mogla da vidi i publika u Beogradu na Velikoj sceni *Narodnog pozorišta*. Sledeća premijera nam je 12. aprila u Gračanici sa prvom reprizom dan potom u Zvečanu. U pitanju je predstava *Banović Strahinja*, Mihizova adaptacija u režiji Nebojše Bradića koju radimo u koprodukciji sa *Šabačkim pozorištem*. Ova predstava će se igrati u čast nagrađenih i na zatvaranju festivala Pozorišno proleće u Šapcu 23. aprila i dva dana kasnije u NP u Beogradu. U jesenjem delu sezone radićemo još Gogoljevu *Ženidbu* u režiji Milana Karadžića i, u zasad načelno dogovorenoj koprodukciji sa *SNP*, dečju predstavu *Biberče*. Plan je da ove godine ustalimo repertoar na

U NP Priština ukupno je zaposleno 45 radnika. Od toga je 14 članova glumačkog ansambla

Kosovu i Metohiji u pogledu redovnijeg i češćeg izvođenja naših aktivnih i aktuelnih predstava, ali i da razvijemo saradnju i gostovanja kod drugih pozorišta u Srbiji, pa i u regionu i inostranstvu - kaže Predrag Radonjić, direktor *Narodnog pozorišta* u Prištini, sa sedištem u Gračanici.

Na pitanje kakav je odnos budžetskih i zarađenih sredstava u *NP Priština*, Radonjić odgovara da su prihodi više nego skromni.

- Mi smo specifično pozorište koje igra za relativno mali broj ljudi u srpskim sredinama na KIM i cene karata su simbolične. Misija nam je prevashodno da našoj publici pružimo priliku da na svom jeziku gleda predstave, domaće i strane i klasike, pa i moderne forme teatarskog izraza i da time očuva svoju kulturu i identitet. U uslovima u kojima mi funkcionišemo teško je očekivati bilo kakvu komercijalnu isplativost. Predstave nekad igramo pred punom salom od 400 mesta u *Domu kulture* u Zvečanu, a ponekad igramo i za nekoliko staraca u metohijskim selima pa bude više glumaca na sceni nego publike - objašnjava Radonjić.

Snažna tradicija osnova za budućnost

Knjaževsko-srpski teatar u Kragujevcu

O snažnoj tradiciji *Knjaževsko-srpskog teatra* i njegovoj važnosti u svesti građana najbolje svedoči činjenica da je na Sretenje, 15. februara 1835, pre više od 180 godina, odigrana prva predstava našeg teatra. Joakim Vujić, otac srpskog pozorišta, postavio je komad *Fernando i Jarika*. Ovaj događaj predstavlja početak organizovanog pozorišnog života u Srbiji - kaže Miloš Krstović, direktor kragujevačkog *KST*, najstarijeg pozorišta u Srbiji.

Od 1835. do danas, na sceni ovog teatra odnegovan je veliki broj vrhnih umetnika koji su ostavili dubok trag u istoriji pozorišta. - Pozorišni život u Kragujevcu nakon Joakimovog vremena menjao je svoje formalno lice. Naš teatar u ovom obliku kako ga danas znamo praktično postoji od 1944. kada se, u novoformiranoj državi, registruje kao *Narodno pozorište* u Kragujevcu. Od 1965. do početka novog milenijuma teatar nosi naziv *Joakim Vujić*, a od 2007. *KST* - objašnjava Krstović.

On ističe da se nakon godina krize, u devedesetim, te perioda rekonstrukcije dve hiljaditih poslednjih godina teatar sve više vraća na pozorišnu mapu Srbije i regiona. Broj premijera je, navodi, četiri do pet u sezoni ili kalendarskoj godini, predstave *KST* su ponovo prisutne na brojnim festivalima u zemlji i regionu. Glumački ansambl trenutno broji 23 glumca, česti gosti u predstavama su bivši članovi ansambla - penzioneri i mladi glumci. Teatar na stalnom repertoaru ima više od dvadeset živih predstava. Prisutni su strani i domaći klasici (Šekspir, Čehov, Gogolj, Sterija, Nušić, Čopić), te brojni savremeni autori (D. C. Džekson, Ken Ludvig, Mark Kamoletić), kao i domaći pisci koji su prouzrobovali doživeli u kragujevačkom teataru (Radovan Tišma, Dunja Petrović, Nataša Ilić, Petar

Dvesta

Mihajlović, Novica Savić). Aktuelne predstave rađene su u koprodukcijama sa pozorištima iz Kraljeva, Užica, Kikinde, Lazarevca i Beograda. Tekuća 2017/18. sezona je *Sezona savremenog dramskog teksta*. Pozorište je imalo četiri premijere na Velikoj sceni - praišvedbu komada *Četiri brata* Radovana Tišme u režiji Dragana Jakovljevića, komediju *Džast merid* Kragujevačanke Dunje Petrović, u režiji Vojina Vasovića, komediju *Boing-Boing* Marka Kamoletića, u režiji Nenađa Gvozdenovića (u koprodukciji sa *Kraljevačkim pozorištem*), te praišvedbu komada *Dvesta* Kragujevačanina Petra Mihajlovića, u režiji Jovice Pavića. Do kraja sezone planirana je još premijera predstave u režiji Slađane Kilibarde, rediteljke nagrađivane predstave kragujevačkog teatra, *Moje bivše, moji bivši*. *KST*, pored redovnog repertoara, ima i nekoliko pratećih događaja i manifestacija, među kojima su *Joakim InterFest* i *Joakimovi dani*, te *Galerija Joakim* i *Edicija Joakimovi potomci*.

Osnivač *KST* je grad Kragujevac čija je podrška kontinuirana i sa puno razumevanja za specifičnost pozorišne umetnosti. Sa tom i takvom podrškom, *KST*, smatra njegov direktor, ima dobru osnovu za umetnički razvoj narednih godina.

Oko 40.000 gledalaca tokom 2017. godine

Narodno pozorište u Somboru

Prva predstava u zgradi *Pozorišta* u Somboru održana je 25. novembra 1882. Zdanje je sagrađeno na inicijativu *Deoničarskog društva somborskog pozorišta*, formiranog 1879. koje su činili građani Sombora. Od tada ovo pozorište radi kontinuirano. Stalno profesionalno pozorište deluje od 1946, a 1952. prerasta u *Narodno pozorište*.

U Somboru su režirali najistaknutiji reditelji svoje generacije, od Mate Miloševića i Jovana Putnika, preko Ljubomira Draškića, Dejana Mijača i Paola Mađelija, do Vide Ognjenović, Ljubiše Ristića, Gorčina Stojanovića i Borisa Liješevića... Na somborskoj sceni izvođeni su najznačajniji domaći i svetski pozorišni klasici, ali je praćena i nova i avangardna dramska literatura.

U poslednjih nekoliko decenija, ovo pozorište je bilo jedno od najmobilnijih u zemlji. Predstave *Slučajna smrt jednog anarhiste*, *Kate Kapuralica*, *Nigde nikog nemam*, *Mrtve uše...* gostovale su u Mađarskoj, Austriji, Makedoniji, Slovačkoj, Bugarskoj, na Kipru, u Sloveniji, Rusiji, Ukrajini i Crnoj Gori. U istom periodu, sa predstavama *Ukročena goropad*, *Zla žena*, *Ruženje naroda u dva dela*, *Buđenje proleća*, *Kazimir i Karolina*, *Nora* (*lutkina kuća*), *Doktor Nušić...* osvojili su brojne nagrade.

Od 1993. sezona se završava pozorišnim maratonom. Tokom tri dana i noći smenjuju se predstave gostujućih pozorišta, pozorišnih grupa i studenata dramskih fakulteta. Maraton zatvaraju Somborci, sledi cvetni udar i proglašenje glumca i glumice godine

Ansambl za kvalitetan repertoar Šabačko pozorište

Pozorišni život u Šapcu traje gotovo 18 decenija, a *Šabačko pozorište*, kao institucija, duže od veka. Hroničari su zabeležili da je prva pozorišna predstava u Srbiji odigrana na Petrovdan 1831, u pocerskom selu Nakućani, i to *Žertva Avramova*, koju su odigrali tamošnji đaci pod upravom lozničkog prote Ignjata Vasića. Prvu predstavu u Šapcu odigrali su učenici Gimnazije, 1840, a ta glumačka družina *Pouka* bila je osnova za potonji pozorišni život grada. I s pravom se Šapčani ponose svojim pozorištem, kako kažu: „Grad gradom teatar čini“. Poslednjih desetak godina *Šabačko pozorište* doživljava svojevrsnu renesansu, a važan korak bila je temeljna rekonstrukcija zgrade koja je prokišnjavala, postavljena je nova i funkcionalna oprema, sa više od 300 sedišta. Veliki iskorak učinjen je 2015, revijom predstava Dušana Kovačevića, a odrađan je i simpozijum o delu ovog znamenitog Šapčanina. Na njegov predlog i uz pregalaštvo

Čarobnjak

Somborski teatar ima dve scene - Veliku i Malu (Studio 99). Gledalište prve ima trista mesta, dok je u Studiju 99 - devedeset devet mesta. Na repertoaru somborskog pozorišta trenutno je dvadesetak predstava. Ove godine održana je jedna premijera, *Kad bi Sombor bio Holivud* - projekat Kokana Mladenovića inspirisan dramom Radoslava Zlatana Dorića, a do polugodišta biće priređene još dve premijere, komedije će režirati Olja Đorđević i Milan Nešković, a do kraja sezone predviđene su još dve premijere.

- Uobičajeno je da godišnje imamo četiri-pet premijera. Sredstva za rad ove kuće obezbeđuje grad Sombor, a sopstveni prihodi su oko 20 odsto. Veoma smo zahvalni gradu na razumevanju, kao i našim gledaocima. Posećenost predstava je oko 80 odsto - kaže za *Danas* Mihajlo Nestorović, upravnik teatra u Somboru.

- Osim što šansu dajem mladim snagama, uspostavili smo saradnju sa najboljim rediteljima u zemlji. Problem nam predstavlja uredba kojom nam je država naložila da smanjimo broj zaposlenih. Sada nas je 45, odnosno 11 glumaca, što je malo za ovakav repertoar. Potrebno je bar još petoro zaposlenih. Ipak, na ovdašnjim *daskama koje život znače* dosad je bilo 519 premijera, a tokom 2017. predstave u Somboru i na gostovanjima videlo je oko 40.000 gledalaca - objašnjava sagovornik *Danas*.

tadašnjeg direktora Zorana Karajića naredne godine priređen je Festival *Pozorišno proleće*, sa najboljim predstavama iz kalendarske godine.

Već po tradiciji *Šabačko pozorište* ima po pet-šest premijera u sezoni, najviše igrajućih dana u konkurenciji srpskih pozorišta južno od *Save* i *Dunava*, pet u nedelji, i ne oseća krizu publiku, a izuzetno dobro ansambl je primljen i u Beogradu kao i u drugim gradovima gde nastupa. Najviše uspeha imala je predstava *Perikle* po Šekspirovom tekstu, u režiji Nikite Milivojevića, koja je osvojila 15 prestižnih nagrada na domaćim i međunarodnim festivalima. Potvrda dobrog rada je da će *Šabačko pozorište* prvi put samostalno učestvovati na Sterijinom pozorju sa komadom *Hajka na vuka*. Igra se po nagrađenom tekstu Ognjena Obradovića, u režiji Nataše Radulović, a predstava je veoma aktuelna, o tavoranju i okretanju u krug jedne te iste sive stvarnosti u provinciji.

Veliku podršku radu pozorišta daje lokalna vlast, jer, kako ističe gradonačelnik Nebojša Zelenović - *Kulturom mi branimo naš identitet*. I za kulturu se iz gradskog budžeta izdvaja sedam odsto, odnosno oko 200 miliona dinara, što je retkost za Srbiju, gde se iz republičkog budžeta izdvaja svega 0,64 odsto. Vd. direktora *Šabačkog pozorišta*, Aleksandar Stanković napominje da se za plate zaposlenih izdvaja oko 50 miliona dinara, a za programe 8,4 miliona dinara. Na spisku je 37 zaposlenih, ali je, kao i kod ostalih pozorišta u Srbiji, veliki problem što nema mogućnosti da se angažuju mladi glumci, a u Šapcu njih petnaestak je završilo glumačke akademije.

Hajka na vuka

Foto: Šabačko pozorište

ATELJE 212 APRIL

tel: blagajne: +381 11 322 66 26; 3247 342
www.atelje212.rs / e.mail: atelje212bilet@atelje212.rs

▼ SCENA MIRA TRAILOVIĆ / 20:00

02.04. pon URNEBESNA TRAGEDIJA
03.04. uto KOMPANIJA ROJA ASAFA - Tel Aviv, BFI
04.04. sre ANSAMBL KOLO - humanitarni koncert
05.04. čet KAZIMIR I KAROLINA
10.04. uto URNEBESNA TRAGEDIJA
12.04. čet MOJA TI
13.04. pet NOĆNA STRAŽA
14.04. sub PIJANI
15.04. ned LjUBAV, LjUBAV, LjUBAV
17.04. uto LjUBAVNO PISMO
18.04. sre MOJA TI
19.04. čet MREŠČENJE ŠARANA
20.04. pet NOĆNA STRAŽA
21.04. sub AVGUST U OKRUGU OSEJDŽ
22.04. ned KAFA I CIGARETE POZDRAV IZ BEOGRADA
24.04. uto NOĆNA STRAŽA
25.04. sre URNEBESNA TRAGEDIJA
26.04. čet MOJA TI
27.04. pet LjUBAVNO PISMO
28.04. sub NOĆNA STRAŽA
29.04. ned JESENJA SONATA
30.04. pon MREŠČENJE ŠARANA

▼ SCENA PETAR KRALJ / 20:30

01.04. ned POMORANŽINA KORA
02.04. pon KONSTELACIJE
03.04. uto DETROIT
04.04. sre LICE
05.04. čet SLAVNA FLORENS
11.04. sre OSEĆAJ BRADE
12.04. čet CRVENA
13.04. pet URNEBESNA TAMA
14.04. sub SLAVNA FLORENS
15.04. ned ČEKAONICA
17.04. uto MAGIČNO POPODNE
18.04. sre STRUJOSEK
19.04. čet ČEKAJUĆI GODOA
20.04. pet POMORANŽINA KORA
21.04. sub OSEĆAJ BRADE
22.04. ned O KAKAV DIVAN DAN
27.04. pet REŽIM LJUBAVI <small>pretpremijera</small>
28.04. sub REŽIM LJUBAVI PREMIJERA
29.04. ned REŽIM LJUBAVI
30.04. pon REŽIM LJUBAVI

POZORIŠTE NA TERAZIJAMA

VELIKA SCENA

REPERTOAR ZA APRIL 2018.

Sve predstave na Velikoj sceni počinju u 19.30 časova

Sreda 04.04. VIKTOR VIKTORIJA	Petak 20.04. MISTER DOLAR
Četvrtak 05.04. ŽENIDBA I UDADBA	Subota 21.04. MAMMA MIA!
Utorak 10.04. MAMMA MIA!	Nedelja 22.04. PRODUCENTI
Četvrtak 12.04. ČIKAGO	Sreda 25.04. NEKI TO VOLE VRUĆE
Petak 13.04. FANTOM IZ OPERE	Četvrtak 26.04. MISTER DOLAR
Subota 14.04. CIGANI LETE U NEBO	Petak 27.04. GLAVO LUDA
Nedelja 15.04. NEKI TO VOLE VRUĆE	Subota 28.04. FANTOM IZ OPERE
Sreda 18.04. GRK ZORBA	Nedelja 29.04. MAMMA MIA!
Četvrtak 19.04. ZONA ZAMFIROVA	

RADNO VREME BLAGAJNE: UTORAK - SUBOTA: OD 13 DO 19.30 ČASOVA, NEDELJA: OD 17 DO 19.30 ČASOVA
TELEFON BLAGAJNE: 3229-943, MARKETING I ORGANIZOVANE POSETE: 3245-316, 3302-622
BEOGRAD, TERAZIJE 29; WWW.POZORISTETERAZIJE.COM; FB: POZORISTE NA TERAZIJAMA;
TWITTER: TERAZIJETHEATRE; INSTAGRAM: POZORISTETERAZIJE

BEOGRADSKO DRAMSKO POZORIŠTE

11000 Beograd Mилешевска 64 а централа : 2835 111 факс : 2835 715

АПРИЛ 2018.	ВЕЛИКА СЦЕНА 20:00	НОВА СЦЕНА 20:30
01. НЕДЕЉА	ЦРНА КУТИЈА	ЈАЗАВАЦ ПРЕД СУДОМ
02. ПОНЕДЕЉАК		УТОПЉЕНА ДУША
03. УТОРАК	СВИРАЈ ТО ПОНОВО, СЕМ	ДРАГА ЈЕЛЕНА
04. СРЕДА	ЕЛИНГ	
05. ЧЕТВРТАК	ДЕЛИРИЈУМ ТРЕМЕНС	БЕРЛИНСКИ ЗИД
10. УТОРАК	ЗОЈКИН СТАН	
11. СРЕДА	ЛЕТ ИЗНАД КУКАВИЧЈЕГ ГНЕЗДА	МЛЕКО
12. ЧЕТВРТАК	ТОТОВИ	НЕ ИГРАЈ НА ЕНГЛЕЗЕ
13. ПЕТАК		ГРЕТИЦА стр. 89 Театар Кабаре Тузла
14. СУБОТА		СЛУЧАЈ: РУПА
15. НЕДЕЉА		ГАЛЕБ
16. ПОНЕДЕЉАК		ДЕРВИШ И СМРТ
17. УТОРАК		
18. СРЕДА		МОЈ ДЕДА ЈЕ АУТ
19. ЧЕТВРТАК	КЛОШМЕРЛ <small>премијера</small>	
20. ПЕТАК	ПОМОРАНЦЕ ЗА ЗБОГОМ	
21. СУБОТА	ТРИ КЛАСЕ И ГОСПОЂА НУШИЋ	
22. НЕДЕЉА	ТРАНСИЛВАНИЈА	МОЈЕ ДЕТЕ
23. ПОНЕДЕЉАК	КЛОШМЕРЛ	ИГРА ПАРОВА
24. УТОРАК	АВГУСТ У ОКРУГУ ОСЕЈЦ <small>НП Суботица</small>	
25. СРЕДА	ПАЛИЛУЛСКИ РОМАН	РУЛЕТ-ПЛЕС
26. ЧЕТВРТАК		НА ТРАГУ <small>Премијера</small>
27. ПЕТАК		УТОПЉЕНА ДУША
29. НЕДЕЉА	ПОСЛЕДЊИ РОК	ПЛЕС СА БОГОВИМА
30. ПОНЕДЕЉАК	КЛОШМЕРЛ	НА ТРАГУ
03. ЧЕТВРТАК		УТОПЉЕНА ДУША

ТЕЛ.ФАХ БИЛЕТАРНИЦЕ 2837 000 Тел. МАРКЕТИНГА 2836 025 и факс 2837 111
Радно време билетарнице
преподне: ПОНЕДЕЉАК - ПЕТАК од 10.00-14.00 УТОРАК је нерадни дан
Послеподне сваког дана када има представа од 18.00 - 20.30
викендом билетарница ради од 18.00 - 20.30 уколико има представа

РЕПЕРТОАР април 2018.

Милана Ракића 38
011 2419 664, 2414 527
www.zvezdarateatar.rs

СЦЕНА	ДАНИЛО БАТА СТОЈКОВИЋ	НОВА СЦЕНА
04.04. сре 19:30	ОСАМА-КАСАБА У ЊУЗОРКУ Владимир КЕЦМАНОВИЋ, Коста ПЕШЕВСКИ, Дарко БАЈИЋ <small>премијера!</small>	
05.04. чет 19:30	ОСАМА-КАСАБА У ЊУЗОРКУ Владимир КЕЦМАНОВИЋ, Коста ПЕШЕВСКИ, Дарко БАЈИЋ	
11.04. сре 19:30	КУМОВИ, Душан КОВАЧЕВИЋ	
12.04. чет 19:30	ХИПНОЗА ЈЕДНЕ ЛУБАВИ, Душан КОВАЧЕВИЋ	
13.04. пет 19:30	БАЈКА О ПОЗОРИШТУ, Владимир БУРЂЕВИЋ	
14.04. суб 17:00	ХИПНОЗА ЈЕДНЕ ЛУБАВИ, Душан КОВАЧЕВИЋ	
14.04. суб 20:00	ХИПНОЗА ЈЕДНЕ ЛУБАВИ, Душан КОВАЧЕВИЋ	
15.04. нед 17:00	КОРЕШПОДЕНЦИЈА, Б. ПЕКИЋ, Б. МИХАЈЛОВИЋ	
15.04. нед 20:00	КОРЕШПОДЕНЦИЈА, Б. ПЕКИЋ, Б. МИХАЈЛОВИЋ	
16.04. пон 19:30	КЛАУСТРОФОБИЧНА КОМЕДИЈА, Душан КОВАЧЕВИЋ	
17.04. uto 19:30	ХИПНОЗА ЈЕДНЕ ЛУБАВИ, Душан КОВАЧЕВИЋ	
18.04. сре 19:30	ПАСИВНО ПУШЕЊЕ, Небојша РОМЧЕВИЋ	
20.04. пет 19:30	ОСАМА-КАСАБА У ЊУЗОРКУ Владимир КЕЦМАНОВИЋ, Коста ПЕШЕВСКИ, Дарко БАЈИЋ	
21.04. суб 19:30	КЛАУСТРОФОБИЧНА КОМЕДИЈА, Душан КОВАЧЕВИЋ <small>100⁰</small>	
22.04. нед 19:30	ОСАМА-КАСАБА У ЊУЗОРКУ Владимир КЕЦМАНОВИЋ, Коста ПЕШЕВСКИ, Дарко БАЈИЋ	
24.04. uto 19:30	КЛАУСТРОФОБИЧНА КОМЕДИЈА, Душан КОВАЧЕВИЋ	
28.04. суб 19:30	ПАСИВНО ПУШЕЊЕ, Небојша РОМЧЕВИЋ	
30.04. пон 19:30	КЛАУСТРОФОБИЧНА КОМЕДИЈА, Душан КОВАЧЕВИЋ	
13.04. пет 20:00	СУЗЕ СУ ОК, Мирјана БОБИЋ МОЈСИЛОВИЋ <small>10 година извођења!</small>	
17.04. uto 20:00	ВОЗ, Кормак МАКАРТИ	
18.04. сре 20:00	ВОЗ, Кормак МАКАРТИ	
20.04. пет 20:00	ЧОРБА ОД КАНАРИНЦА, Милош РАДОВИЋ	
22.04. нед 20:00	ИНДИГО, Душко ПРЕМОВИЋ	
23.04. пон 20:00	ДОБРОДОШЛИ У СРБИЈУ, Драган ЈОВАНОВИЋ	
24.04. uto 20:00	ВОЗ, Кормак МАКАРТИ	
25.04. сре 20:00	САВРШЕН КРОЈ, Владимир БУРЂЕВИЋ	
26.04. чет 20:00	ДОБРОДОШЛИ У СРБИЈУ, Драган ЈОВАНОВИЋ	
27.04. пет 20:00	ВОЈING-ВОЈING, Марк КАМОЛЕНИ	
28.04. суб 20:00	ГЕНЕРАЛНА ПРОБА САМОУБИСТВА, Душан КОВАЧЕВИЋ	
29.04. нед 20:00	ВЕЧЕРА БУДАЛА, Франсис ВЕБЕР	
30.04. пон 20:00	ГОЗБА, Филип ВУЈШЕВИЋ	

e-mail: blagajna@zvezdarateatar.rs Продаја улазница на благајни позоришта: радним данима: 9-20, суботом: 11-15 и два сата пре почетка представе, недељом: два сата пре почетка представе, и преко Клуба љубитеља позоришта, Eventim-а и Ticketline-а. Резервацију могуће извршити и слањем поруке путем Viber-а и Whatsapp-а на број телефона 066/60-54-200.

ONLINE ПРОДАЈА УЛАЗНИЦА!

www.zvezdarateatar.rs

1 јубиларно извођење

12 Представе Звездара театара нису прикљадне за особе млађе од 12 година

@zvezdarateatar

fb.me/zvezdarateatar

@Zteatar